

	<u>pag.</u>
□ INTRODUCERE	
CUVÂNTUL PREȘEDINTELUI	3
□ RUBRICA PRACTICIANULUI	
ASPECTE PRIVIND PREVENIREA ȘI PREVIZIUNEA INSOLVENȚEI	4
UNELE ASPECTE PRIVIND VALORIFICAREA BUNURILOR	9
IPOSTAZELE PRACTICIANULUI ÎN INSOLVENȚĂ (II)	26
□ RUBRICA ANALISTULUI	
PLANUL DE REORGANIZARE ȘI SIMULAREA DISTRIBUIRII ÎN IPOTEZA FALIMENTULUI	13
□ OPINIA SPECIALISTULUI	
OBSERVAȚII CRITICE LA LEGEA NR. 277/2009	19
□ INTEGRARE EUROPEANĂ	
TRATATUL DE LA LISABONA – GENEZĂ ȘI CONȚINUT	22

Editor
Mihai Dimonie

Consultanți științifici
prof. univ. dr. Radu Bufan (Timișoara)
av. Simona Maria Miloș (București)
av. drd. Ana-Irina Sarcane (București)

Secretar general
Alexandru Frumosu
Secretariat de redacție
Adrian Ciochirdel
Andreea Mucileniță

● Opiniile exprimate în articolele publicate în revistă, precum și responsabilitatea științifică și juridică privind conținutul acestora aparțin în exclusivitate autorilor. ● Toate drepturile asupra acestei publicații sunt rezervate UNPIR ● Articolele publicate anterior pot fi citite și pe site-ul www.unpir.ro

Secretariat general al UNPIR
Bd. Octavian Goga nr. 2, sector 3
București
Tel.: 021-316.24.84,
fax: 021-316.24.85
E-mail: office@unpir.ro

Cuvântul președintelui

M-am gândit destul de mult, exasperându-l pe domnul Dimonie care dorea să scoată la timp revista, ce să scriu în "cuvântul președintelui".

Acest "colț" de revistă a fost folosit întotdeauna pentru transmiterea unor mesaje mai mult sau mai puțin importante către membrii Uniunii și trebuie să recunosc în mod sincer că "inspirația" nu m-a ajutat prea mult.

Despre sediu deja am vorbit, lucrările avansează în ritm normal și sper că până în toamnă să fie gata și să-l putem inaugura.

Noutăți legislative în domeniul nostru ar fi tema care probabil ar trezi interes.

După cum știți la jumătatea lui ianuarie a intrat în vigoare Legea nr.381/2009 privind introducerea concordatului preventiv și a mandatului ad-hoc.

Proiectul a fost realizat și cu concursul membrilor UNPIR, fiind depus în Parlament de dl. deputat Mircea Grosaru, care este și practician în insolvență.

Am început o serie de seminarii on-line pentru prezentarea acestui act normativ iar, primul s-a bucurat de un deosebit succes, participând la el circa 150 de membri, care au pus zeci de întrebări, ba chiar au discutat și între ei.

Vom continua cu încă două seminarii pentru ca toți membrii interesați să poată participa.

Pot să spun că succesul acestui act normativ, extrem de important, depinde în mare măsură și de dumneavoastră, colegii mei, care veți avea un rol foarte important în aplicarea lui.

La comisia juridică a Camerei Deputaților se află și un alt proiect de modificare a O.U.G. nr.86/2006 - legea noastră de organizare. Proiectul a fost realizat cu colaborarea largă a membrilor UNPIR și va fi adoptat, sper, în curând.

După publicare vom putea discuta noile reglementări.

Deși aș dori să închei într-un ton optimist, statistica primită de curând în legătură cu recuperările de creanțe nu mă lasă să o fac.

Din păcate, deși numărul de dosare a crescut exponențial, succesul nostru în recuperarea creanțelor a scăzut drastic, datorită crizei economico-financiare.

Să sperăm că odată cu ieșirea din criză se va produce un reviriment și în activitatea noastră, pentru ca să nu mai fim în situația paradoxală în care, cum spunea colegul nostru dl. ing. Cornel Florea, să avem din ce în ce mai multe dosare și din ce în ce mai puțini bani.

Av. Arin Octav Stănescu
Președintele UNPIR

Aspecte privind prevenirea și previziunea insolvenței

Ec. Viorica Munteanu

Vicepreședintă a Consiliului național de conducere
Președinta filialei Brașov a UNPIR

«Viața unei societăți comerciale se derulează între creare, creștere, dezvoltare, intrarea în stare de dificultate și lichidare.»

Principalele aspecte urmărite

O întreprindere se poate confrunta pe termen scurt cu dificultăți în desfășurarea activității specifice, legate în special de criza de lichiditate. Dacă însă aceste dificultăți persistă, situația întreprinderii se agravează, putând conduce la incapacitate de plată sau, altfel spus, la insolvență.

Necunoașterea și neluarea în considerație a unor asemenea manifestări și a consecințelor lor, au mai devreme sau mai târziu efecte negative asupra vieții și rezultatelor activității agenților economici care există și acționează pe piață. Orice erori sau fenomene negative din viața agenților economici se vor manifesta și reflecta imediat în rezultatele firmei, prin apariția de pierderi, insuficiența sau lipsa mijloacelor financiare și în final starea de insolvență.

În acest sens, pot să apară, datorită unor factori conjuncturali nefavorabili, momente și situații dificile, chiar critice, care condiționează, în mare măsură însăși existența firmei.

Un asemenea moment este starea de insolvabilitate la care un agent economic poate să ajungă.

Insolvabilitatea este situația în care valoarea activelor de care dispune un agent economic este mai mică decât valoarea obligațiilor acestuia față de terți (creditori, furnizori, buget). Prin vânzarea tuturor activelor de care dispune, agentul economic nu-și poate stinge toate obligațiile pe care acesta și le-a asumat. Altfel spus, valoarea averii este sub valoarea datoriilor.

Insolvabilitatea este socotită ca o stare vremelnică, un dezechilibru de scurtă durată, care îl pune pe debitor în situația de a întârzia onorarea datoriilor.

Cu alte cuvinte, insolvabilitatea este expresia unei crize cronice de mijloace de plată, care face dificilă sau chiar imposibilă continuarea activității debitorului și neplata la termen a sumelor datorate către terți (bănci, furnizori, organisme financiare și alți creditori).

Acest lucru se datorează unor cauze multiple și în special dificultății de a obține mijloacele financiare necesare, concomitent pentru plata datoriilor și pentru continuarea activității. Mai trebuie avuți în vedere și alți factori cum sunt: *dotări tehnice depășite din punct de vedere al randamentelor tehnice, al consumurilor energetice și al calității produselor și serviciilor oferite pieții; folosirea unor*

tehnologii învechite și care impun costuri suplimentare; organizarea ineficientă a producției și a muncii; managementul deficitar și altele.

De cele mai multe ori debitorii care încearcă să se reorganizeze sfârșesc prin a-și încheia activitatea prin faliment.

În acest context, procedurile instituite de Legea nr.85/2006, au efect relativ scăzut, mai ales în ce privește reorganizarea, sub supraveghere judiciară, în sensul că un număr foarte mic de debitori supuși acestei proceduri s-au putut salva de la faliment.

De asemenea, observăm că, în cele mai multe cazuri valorificarea averii (bunurilor) debitorului, nu permite să se acopere decât o mică parte a datoriilor, mai ales datorită unor cauze multiple, printre care menționăm: valorificarea bunurilor din averea debitorului la valori inferioare valorilor de piață; existența unor mari dificultăți în ce privește urmărirea și încasarea creanțelor pe care debitorul le are față de terți și altele. Față de cele arătate mai sus, se pune problema dacă fenomenul insolvenței ar putea să fie previzionat și dacă da, cum ar putea fi prevenit.

Previziunea presupune posibilitatea de a sesiza la momentul oportun apariția unor situații critice sau evoluția viitoare a evenimentelor și fenomenelor care se vor produce în cadrul firmei și pe piață, pornind de la date cunoscute în prezent. Pe această bază se pot identifica cauzele și factorii care au dus la apariția unor situații critice pentru firmă și luarea unor măsuri de îndreptare a situației, respectiv prevenirea ajungerii în încetare de plăți.

Prevenirea apariției și dezvoltării stării de insolvență se poate realiza prin urmărirea și analiza continuă a situației economice și financiare a firmei, pe baza unor indicatori oferiți atât de situațiile financiare ale întreprinderii, în special bilanțul contabil, contul de profit și pierderi și notele explicative, precum și indicatorii statistici care pot reflecta diferitele laturi ale activității și rezultatele economice ale firmei.

Analiza se va concentra asupra situației la un moment dat (*analiza statică*) precum și asupra evoluției unor indicatori pe o perioadă anterioară (*analiza dinamică*). Pe baza unei analize atente a unor asemenea indicatori, se vor putea identifica și previziona care sunt tendințele și direcțiile spre care evoluează activitatea firmei. Asemenea situații, dacă sunt constante, la un moment oportun, ar putea oferi soluții pentru a preveni apariția stării de insolvență și falimentului.

Un prim semnal de alarmă îl constituie momentul în care firma nu are lichidități pentru a efectua plățile pentru obligații curente, cum

sunt: plata furnizorilor, plata salariilor și a impozitelor și contribuțiile către instituțiile financiare ale statului, nerambursarea la termen a ratelor unor împrumuturi bancare sau comerciale și altele.

În această situație este indicat a se calcula și analiza indicatori de lichiditate curentă și imediată. Astfel, indicatorul lichidității curente se calculează ca raport între activele curente și datoriile curente. Se consideră că mărimea acceptabilă a acestui indicator este în jurul valorii de "2" și că astfel asigură acoperirea datoriilor curente din activele curente. Se poate determina și indicatorul lichidității imediate raportând diferența dintre activele curente și stocuri la datoriile curente. O valoare scăzută a acestor indicatori semnalează incapacitatea firmei de a satisface obligațiile față de terți și față de angajații proprii și impune o analiză temeinică a cauzelor care au dus la o asemenea situație și măsurile care se impun pentru înlăturarea lor. Neluarea la timp a unor măsuri adecvate poate să ducă la amplificarea și cronicizarea stării de lipsă de lichiditate.

O problemă importantă care trebuie urmărită și care poate determina o situație critică privind solvabilitatea firmei este legată de capitalurile proprii și cele împrumutate. *Capitalurile proprii sunt constituite din capitalul social subscris și vărsat, rezerve din reevaluare, rezerve legale și statutare, profitul nerepartizat și cel al exercitiului curent și altele.*

Mărimea capitalurilor proprii este foarte importantă pentru gradul de sănătate al firmei și acoperirea imobilizărilor corporale și necorporale și pentru procurarea capitalului circulant care să asigure buna desfășurare a activității.

De multe ori, capitalurile proprii au valori scăzute și nu acoperă decât parțial imobilizările corporale și necorporale, precum și necesarul de mijloace circulante. Cu privire la capitalurile proprii, o problemă gravă care apare și care trebuie să fie în atenția conducerii firmei este decapitalizarea.

Decapitalizarea apare atunci când în loc de profit, activitatea firmei se încheie cu pierderi. De cele mai multe ori, pierderile produc decapitalizarea parțială sau chiar totală, atunci când pierderile depășesc capitalurile proprii. O deosebită atenție pentru a asigura buna desfășurare a activității trebuie acordată aplicării corecte a politicii de angajare a împrumuturilor și mai ales de rambursare a acestora către creditori. Atunci când o întreprindere apelează la împrumuturi, consider că trebuie avute în vedere aspecte cum sunt: împrumutul să fie temeinic justificat și obținut la momentul oportun; costul împrumutului să fie acceptabil; folosirea surselor obținute numai pentru destinația pentru care au fost solicitate și altele.

Odată ce un împrumut a fost obținut și utilizat conform scopurilor pentru care a fost solicitat, debitorul trebuie să se preocupe pentru rambursarea la termenele stabilite a ratelor datorate.

O atenție deosebită trebuie acordată realizării unui grad echilibrat de îndatorare, altfel se poate ajunge la un grad ridicat de risc pentru firmă. Pentru a determina gradul de risc, se recomandă calculul și analiza a doi indicatori, respectiv indicatorul gradului de îndatorare și indicatorul privind acoperirea dobânzilor.

Indicatorul gradului de îndatorare, se calculează ca raport între capitalul împrumutat (credite cu termen de rambursare de peste un an) și capitalul propriu, înmulțit cu 100. O variantă a indicatorului este calculul prin raportarea capitalului împrumutat la capitalul angajat (capitalul împrumutat plus capitalul propriu) înmulțit cu 100. Acest indicator poate să pună în și eventuale dificultăți în rambursarea la evidență gradul de risc atunci când are o valoare apropiată de 100 sau peste această limită și semnalează o situație de risc termenele stabilite a ratelor împrumuturilor. Împrumuturile sunt producătoare de costuri, uneori ridicate. Pe de o parte, aceste costuri provin din dobânzile normale, care sunt uneori suficient de ridicate, iar pe de altă parte, dacă ratele nu sunt plătite la termenele stabilite, se plătesc dobânzi penalizatoare, care măresc substanțial costurile împrumuturilor.

În acest sens se poate calcula indicatorul privind acoperirea dobânzilor, care determină de câte ori societatea poate achita cheltuielile cu dobânda. Indicatorul privind acoperirea dobânzilor se

calculează ca raport între profitul înaintea plății dobânzii și impozitului pe profit și cheltuielile cu dobânda. Cu cât valoarea acestui indicator este mai mică, cu atât poziția societății este considerată mai riscantă.

Problema care se pune este ca fiecare unitate să aiba o îndatorare echilibrată, împrumuturile să fie utilizate potrivit destinației și să contribuie la sporirea eficienței activității economice, reflectată în sporirea profitului.

Creșterea necontrolată a gradului de îndatorare duce inevitabil la costuri suplimentare și spre încetarea de plăți. O problemă deosebit de gravă, care apare în aproape toate firmele care ajung la starea de încetare de plăți, este neplata la termenele stabilite a impozitelor, taxelor și contribuțiilor datorate către bugetul de stat sau alte organisme ale statului.

Subliniem în special neplata la termenele stabilite a impozitelor asupra salariilor și a contribuțiilor reținute la sursă, ceea ce constituie o abatere care vizează evaziunea fiscală. Există o practică nelegală și totodată paguboasă pentru firmă, aceea de a plăti către angajați veniturile de natura salariilor, fără ca în același timp să fie plătite impozitele și contribuțiile reținute de la angajați, precum și contribuțiile datorate de angajator. Este o soluție falsă și o modalitate nelegală de amânare a apariției stării de încetare a plăților și în același timp o creștere a datoriilor față de stat.

Probleme similare apar și în legătură cu neplata la termen a altor obligații față de bugetul și instituțiile statului, cum sunt: taxa pe valoare adăugată (TVA), impozitele și taxele locale și altele. Sesizarea la timp a apariției incapacității de plată a sumelor care constituie datorii către instituții și organisme ale statului sau față de terți trebuie să determine conducerea firmei să caute soluții pentru plata datoriilor respective.

Aspecte importante pot rezulta și din analiza naturii și structurii imobilizărilor corporale, în sensul că acestea trebuie să satisfacă unele cerințe precum: să fie adecvate profilului de activitate al firmei; să fie formate din mijloace tehnice moderne, bazate pe înalta tehnologie; să asigure precizie ridicată, calitate superioară și consumuri energetice și materiale cât mai reduse, ș.a.m.d.

Pentru a sesiza la momentul oportun apariția și dezvoltarea unor fenomene și procese negative în evoluția activității și a existenței unei firme, este necesar să se procedeze și la o analiză în dinamica a unor indicatori. Neidentificarea la timp a unor manifestări negative, prin acumulare și amplificare în timp, va duce în mod cert la o stare economică și financiară precară a firmei și în final la insolvență. Analiza comparativă cu privire la evoluția, de la o perioadă la alta, a activului și pasivului din bilanț, pe total și pe structură, poate să pună în evidență aspecte esențiale asupra stării economice și financiare a firmei, precum și tendințele ce se desprind cu privire la evoluția viitoare a acesteia.

Pe această bază conducerea societății trebuie să intervină cu anumite măsuri, care să asigure prevenirea apariției unor momente sau situații critice și evitarea încetării de plăți.

Indicii cu privire la starea de sănătate a firmei se pot obține și completa cu analiza unor indicatori economici cum sunt: mărimea și evoluția cifrei de afaceri; nivelul și creșterea productivității muncii; structura numerică și nivelul de pregătire profesională al personalului; nivelul și structura costurilor și altele.

Pentru a putea prevedea insolvența iminentă și a depune cererea de intrare în procedură, debitorul trebuie să:

● Realizeze o previziune a situațiilor financiare ale societății (în special a fluxurilor de numerar) pe baza cărora să se confirme sau să se infirme un asemenea risc potențial (insolvența iminentă);

● Inventarieze măsurile pe care le are la dispoziție în perioada premergătoare crizei de lichidități previzionate, astfel încât să fie în măsură să estimeze riscul apariției stării de insolvență

În condițiile în care concluzia analizei anterior menționate este că societatea se îndreaptă către o criză de lichidități pentru care nu sunt identificate modalități de evitare sau de rezolvare, atunci debitorul trebuie să introducă cererea de intrare în procedură.

Obligația administratorului societății debitoare de a solicita deschiderea procedurii, în caz de insolvență iminentă este prevăzută sub sancțiunea penală, conform art. 143. - (1) din Legea nr.85/2006 privind procedura insolvenței, potrivit căruia *“neintroducerea sau introducerea tardivă, (mai mult de 6 luni față de termenul prevăzut de art. 27 respectiv 30 zile de la apariția stării de insolvență) de către debitorul persoană fizică ori de reprezentantul legal al persoanei juridice debitoare, a cererii de deschidere a procedurii, constituie infracțiunea de bancrută simplă și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă”*.

Este de menționat că previzionarea unei crize de lichidități pentru care se cunosc și măsurile de contracarare (criza este una temporară – situație frecvent întâlnită) nu constituie un caz în care trebuie solicitată deschiderea procedurii.

Ce trebuie să facă conducerea societății ?

La apariția acestui tip de situație (dificultăți ce conduc în viitor în mod cert la încetarea de plăți) conducerea societății trebuie să apeleze la un consultant (practician) care să pună un diagnostic, să acorde consultanță referitor la acțiunile ce trebuie întreprinse și în final să opineze asupra necesității deschiderii procedurii, să consilieze societatea asupra conținutului cererii și a documentelor însoțitoare astfel încât instanța să poată decide deschiderea procedurii.

Pentru o detaliere a metodelor și tehnicilor de previziune aplicabile în vederea efectuării unei astfel de analize, considerăm relevante: *previzionarea situațiilor financiare și studierea unor aspecte ale analizei situațiilor previzionate.*

Principalele aspecte urmărite de consultant

Pentru a sublinia diferitele situații în care se poate afla o societate din punct de vedere al degradării activității sale, mai jos sunt prezentate câteva scurte considerații referitoare la starea în care se poate afla la un moment dat aceasta, inclusiv din punctul de vedere al insolvenței sau al insolvenței iminente.

Degradarea activității societății poate fi sintetizată în trei componente:

- degradare economică;
- degradare financiară;
- degradare juridică.

Degradarea economică a activității poate fi un semnal al unor pierderi care semnalează faptul că societatea nu mai este rentabilă, generând mai multe cheltuieli decât venituri. Rezultatul activității nu mai produce profit, iar activitatea nu mai contribuie pozitiv la dezvoltarea economiei.

Cel mai frecvent, pentru detectarea nonprofitabilității, se utilizează un indicator al activității de exploatare care nu ține cont de politicile financiare și fiscale și de amortizare, calculând soldul încasărilor și cheltuielilor legate de activitatea industrială și comercială. Acest indicator este excedentul brut de exploatare (EBE).

Analiza EBE ne conduce la concluzia că ultimul stadiu al degradării economice îl reprezintă înregistrarea unei valori adăugate negative.

Un alt indicator care reflectă starea de degradare a activității, dar care ia în considerare politica de amortizare, politica financiară cât și cea fiscală, este rezultatul curent (Rc).

Degradarea financiară a activității este datorată faptului că societatea comercială nu poate acoperi din activele lichide, datoriile exigibile, pasivul pe termen scurt fiind superior activului pe termen scurt. Această situație generează imposibilitatea efectuării plăților scadente și o situație tensionată cu partenerii de afaceri, în special cu creditorii și furnizorii.

Pentru a urmări degradarea stării financiare se poate apela la:

- analiza structurală a activelor și pasivelor pe termen scurt, pentru a evidenția ponderea disponibilităților bănești și a datoriilor pe termen scurt;
- analiza lichidității și solvabilității societății, pentru a evidenția dacă elementele de activ sunt suficiente pentru a acoperi datoriile societății;
- analiza vitezei de rotație a creanțelor și datoriilor pe termen scurt, pentru a urmări ce relație există între durata de încasare a creanțelor și durata de plată a datoriilor;
- analiza echilibrului financiar, pentru a urmări dacă regulile echilibrului financiar sunt respectate (mijloacele economice permanente să fie acoperite din resurse permanente, iar mijloacele economice temporare să fie acoperite din resurse temporare).

Degradarea juridică a activității este generată de:

- situația financiară dificilă, care, deși nu presupune încetarea plăților, privește societățile comerciale care se confruntă cu dificultăți de trezorerie și care nu respectă echilibrul financiar, sau chiar
- încetarea plăților, datorată întreruperii efective (și – în anumite cazuri – definitive) a activității societății comerciale, caz în care situația întreprinderii este compromisă.

Dacă la nivelul unei întreprinderi are loc încetarea plăților, criza este în general avansată, relațiile întreprinderii cu partenerii săi au devenit conflictuale și în majoritatea cazurilor salvarea activității este aproape imposibilă

În aceste situații, degradarea din punct de vedere juridic presupune declanșarea stării de insolvență.

Chiar și la acest nivel este important să se facă o distincție între societățile comerciale nerentabile, aflate în imposibilitate de a-și onora plățile, care nu mai pot supraviețui și societățile comerciale cu o situație financiară bună, dar vulnerabile și care se pot afla, temporar, în încetare de plăți.

Cauzele care determină degradarea economică și financiară a unei societăți comerciale și creșterea vulnerabilității acesteia se pot grupa în cauze exogene și cauze endogene.

Factori exogeni care conduc la creșterea vulnerabilității întreprinderii: piața de aprovizionare, piața de desfacere, piața financiară și climatul de afaceri.

Factori endogeni care conduc la creșterea vulnerabilității întreprinderii:

Orientarea strategică: (lipsa viziunii strategice, greșeli în fundamentarea strategiei, rigiditatea viziunii strategice și diversificarea exagerată)

- Calitatea managementului
- Neexercitarea corectă a controlului
- Gestiunea resurselor umane;
- Gestiunea resurselor financiare;

Un alt aspect important constă în diagnosticarea stării financiare în vederea identificării punctelor slabe și a punctelor forte a gestiunii financiare și mai ales a acelor activități care generează pierderi.

Pe baza măsurilor care urmăresc creșterea gradului de lichiditate și a profitului se va elabora bilanțul previzionat, precum și fluxul de

numerar și contul de profit și pierderi previzionate, care vor fi utilizate pentru aprecierea noii stări financiare a societății comerciale.

CERINȚE ESENȚIALE ÎN PREVIZIUNILE FINANCIARE

Previziunile financiare sunt importante atât pentru managementul firmei, cât și pentru investitori sau creditori. Gradul de acuratețe al previziunilor este esențial, deoarece dacă sunt prea optimiste în ceea ce privește veniturile firmei, pot duce la incapacitatea acesteia de a face față datoriilor contractate pe seama acestora și ulterior la faliment.

Procesul de previziune și planificare financiară face parte din sarcinile unui manager financiar. Pentru a realiza diverse nivele ale cifrei de afaceri firmele au nevoie de active.

Firmele aflate în creștere trebuie să sporească nivelul activelor curente, iar dacă capacitatea de producție este depășită atunci trebuie să recurgă la investiții în active fixe.

Aceste investiții trebuie finanțate, iar operațiunile de finanțare aduc cu ele obligația de a onora datoriile contractate. Creditele pe termen mediu și lung implică costuri fixe considerabile, motiv pentru care firma trebuie să aprecieze nivelul acestora pe o perioadă mai lungă. Deoarece managerii, acționarii și creditorii sunt interesați de fluxurile de numerar viitoare, se impune o analiză a diverselor alternative de finanțare și impactul acestora asupra fluxului de numerar. Pentru previziunea fluxului de numerar este mai întâi nevoie de previziunea contului de rezultate și a elementelor patrimoniale din bilanțul firmei.

PREVIZIUNEA FINANCIARĂ PE SEAMA CIFREI DE AFACERI

Punctul de plecare a tuturor previziunilor financiare este previziunea vânzărilor. Pe baza estimării cifrei de afaceri pe perioadă următoare se poate determina necesarul de active circulante și fixe, respectiv fondurile permanente și curente necesare pentru acoperirea finanțării lor.

Metoda raportării la cifra de afaceri (cunoscută sub denumirea procent din vânzări) este metoda cea mai simplă de previziune financiară, care satisface eficient nevoile informaționale ale unei firme.

Motivul pentru care această metodă este eficientă în ghidarea managerilor este faptul că pornește de la trei ipoteze în general valabile:

1. Majoritatea posturilor bilanțiere variază o dată cu vânzările.
2. Valorile activelor sunt considerate optime, sau cel puțin satisfăcătoare în raport cu cifra de afaceri.
3. Cheltuielile din activitatea de exploatare variază o dată cu vânzările.

Principala limită a acestei metode este că presupune că în viitor nu vor avea loc modificări substanțiale în obiectul de activitate a firmei.

Previziunea realistă a cifrei de afaceri presupune ghidare după informații furnizate din trei părți:

1. Pe baza analizei mediului extern, deoarece cererea este elementul esențial al formării vânzărilor.
2. Pe baza analizei interne, a posibilităților firmei de a se adapta cererii.
3. Pe baza analizei tendințelor, spre a identifica orientările posibile în viitor

Dacă previziunea cifrei de afaceri este optimistă, consecințele pot fi deosebit de grave, firma ajungând să producă pe stoc, fie să nu-și utilizeze corespunzător capacitățile de producție, ducând la scăderea vitezelor de rotație, costuri mai mari și deprecierea rentabilității și a lichidităților

ESTIMAREA ELEMENTELOR CONTULUI DE REZULTATE

În estimarea contului de rezultate se va ține cont de următoarele principii:

1. Separarea elementelor de venituri și cheltuieli pe categorii: din exploatare, financiare, extraordinare.
2. Separarea elementelor în funcție de variația față de cifra de afaceri: variabile și fixe.

Corelații cu alte situații pro-forma: bilanțul, situația fluxului de numerar

- Estimarea veniturilor din exploatare
- Estimarea cheltuielilor din exploatare
- Estimarea veniturilor financiare

ESTIMAREA ELEMENTELOR PATRIMONIALE

- Previziunea elementelor de active imobilizate
- Previziunea elementelor de pasiv
- Previziunea elementelor de pasive curente nonfinanciare
- Previziunea necesarului suplimentar de fonduri
- Previziunea surselor de finanțare permanent
- Previziunea elementelor de trezorerii
- Previziunea disponibilităților
- Previziunea creditelor bancare pe termen scurt

PREVIZIUNEA FLUXULUI DE NUMERAR

Previziunea fluxului de numerar se face în paralel cu estimările din contul de rezultate și cele din bilanț, fiind strict corelate.

ASPECTE ALE ANALIZEI SITUAȚIILOR PREVIZIONATE

Previziunile, după ce au fost terminate, nu rămân simple situații care indică direcții în ceea ce privește viitorul financiar al firmei, ci devin instrumente flexibile de ghidare a acțiunilor manageriale.

În general, fiecare versiune de previziune financiară, ar trebui să aibă asociat un sistem de scenarii.

Cea mai întâlnită modalitate este folosirea pentru fiecare previziune a cel puțin 3 scenarii:

- a) un scenariu realist (de bază), cel pe baza căruia s-a fundamentat previziunea, având la bază realitățile obiective din mediul intern și extern firmei;
- b) un scenariu pesimist, care prevede o deteriorare considerabilă a premiselor prevăzute în scenariul de bază;
- c) un scenariu optimist, care ia în calcul o îmbunătățire a premiselor scenariului de bază.

Pentru fiecare scenariu se analizează situațiile rezultate și se elaborează măsuri de adaptare. În cele din urmă principalii indicatori se iau în considerare după o medie ponderată.

Previziunile trebuie să fie flexibile, adică să poată fi ușor adaptate pentru noi situații ce se ivesc. Odată cu trecerea timpului și realizarea indicatorilor, ele trebuie adaptate noilor condiții.

Una din principalele posibilități este apelarea la simularea asistată pe calculator, care poate să furnizeze o serie de plaje de valori posibile pentru valorile urmărite.

Simularea este o formă simplificată de imitare a realității, care pe baza programelor pentru calculator, pot genera mii de situații în doar câteva momente, având drept rezultat furnizarea de intervale de predicție pentru indicatorii principali.

Pentru ca acest instrument (previziunea) să fie eficient, trebuie ca pe măsura parcurgerii perioadei de previziune să se compare valorile înregistrate (actuale) cu valorile previzionate (bugetate).

Această activitate se numește analiza abaterilor (variațiilor) și aduce valoare adăugată procesului de analiză prin identificarea, decelarea și explicarea diferențelor

+

cyanmagenta black

CONCLUZII

Nu există întreprinderi eficiente și ineficiente, ci întreprinderi bine conduse sau prost conduse, schimbarea managerială devine terenul demersurilor strategice și tactice, inițiate și derulate la nivel de firmă pentru atingerea unui nivel ridicat al performanțelor într-un mediu ambiant complex și instabil.

Prin urmare, schimbarea managerială este nu doar o "modă" a perioadei pe care o traversăm, ci o necesitate pentru asigurarea unor parametri calitativi superiori sistemelor microeconomice de management. Demersul strategic de amploare ce răspunde unei asemenea necesități îl reprezintă reprojectarea managementului firmei.

Orice demers managerial complex trebuie axat pe o metodologie adecvată, structurată în etape și faze a căror respectare riguroasă este în măsură să asigure calitate și funcționalitate noului sistem de management.

Elementele care impun schimbările manageriale de fond, ce nu se pot realiza decât prin reprojectare managerială, sunt, în principal, următoarele:

- (a) manifestarea a numeroase disfuncționalități în funcționarea managementului și a componentelor sale. În categoria acestora, mai semnificative sunt:
 - exercitarea insuficientă sau deloc a funcției de previziune;
 - lipsa unui sistem de obiective la nivel de firmă și defalcate pe componente procesuale și structurale; acest neajuns se manifestă pe fondul inexistenței unei strategii și politici realiste, centrate pe studii de piață, studii de diagnostic și studii de prognoză
 - insuficiența delimitare și dimensionare a unor componente
 - insuficiența delimitare și dimensionare a unor componente procesuale (funcțiuni, activități, atribuții și sarcini), extrem de importante în realizarea obiectivelor. Concomitent, componentele structural - organizatorice (posturi, funcții, atribuții sarcini) sunt definite ambiguu, situație ce generează paralelisme.
- (b) multiplicarea influențelor exercitate de mediul ambiant;
- (c) multiplicarea și diversificarea problemelor cu care se confruntă firmele și care necesită un management performant, generator de avantaje competitive pe piață

Companiile care vor să iasă învingătoare din criză trebuie să acorde o atenție sporită managementului trezoreriei și să își construiască o strategie pe termen lung de a menține fluxurile de capital de lucru. Multe companii caută soluții temporare pentru a obține lichiditate imediată. Ar trebui în schimb să elaboreze o strategie de management al cash-flow-ului pe termen lung, astfel încât să primească informații exacte și prompte.

În consecință, firmele românești ar trebui să urmărească cu atenție evoluția situației globale și să se pregătească pentru o perioadă în care riscul lipsei de lichidități ar putea să crească.

Economia trece printr-o criză de încredere, iar băncile ar putea să devină „grăbite” și să nu mai aștepte ca firmele să-și revină din punct de vedere financiar, operațional, și să le ducă direct în lichidare. Deși ar putea exista situații justificate, trebuie ales momentul cel mai potrivit.

Soluția este păstrarea echilibrului și găsirea alternativelor de redresare a companiilor, și nu ducerea acestora în faliment.

Lichidarea nu este întotdeauna cea mai bună alegere, chiar dacă există o ipotecă sau un gaj pe un activ, pe un teren, pe o clădire, pe un echipament. Este oare acum cel mai potrivit moment să-l vând? Cine îl cumpără și la ce preț?”

Multe companii pot să fie aduse înapoi „pe linia de plutire”, fără a fi neapărat duse în lichidare, precizând că firmele au început deja să

se gândească la restructurări, ceea ce este un lucru pozitiv. „Sugestia pe care o facem este de a se încerca să se păstreze un echilibru și de a se găsi soluțiile de redresare a companiilor și nu de a le duce neapărat în faliment.

Prin restructurare, companiile pot să se repositioneze operațional și financiar, își pot redefini situația fluxurilor de numerar. Putem să le ajutăm să-și repositioneze procesele de afaceri.”

Această sugestie poate fi făcută și Fiscului, pentru că „a fi agresiv cu cei vulnerabili” în aceste momente nu este o soluție.

„Trebuie văzut de la caz la caz. Se observă de ce Fiscul nu consideră revenirea la sistemul reeșalonării datoriilor ca fiind potrivită: pentru că acum 5-10 ani când se făceau reeșalonări la anumite taxe, se întâmplau fel de fel de abuzuri. Din punctul acesta de vedere are logică. Dar, pe de altă parte, trebuie găsit un echilibru între a nu genera abuzuri și a încerca să-i ajuți pe cei vulnerabili temporar.” Restructurarea unor companii poate fi privită și ca o consecință pozitivă a crizei, în condițiile în care acest proces ar fi trebuit realizat în perioada 2003-2008, când „prea multe afaceri au fost refinanțate atunci când aveau probleme. Este o « sanitizare » cum se spune, pana la urmă. În ultimii ani au existat companii care ar fi avut nevoie de această « oprire », de această restructurare. Numai că, fiind foarte ușor să aibă acces la lichiditate, având cash, își desfășurau activitatea în continuare. Poate că atunci trebuia să fie restructurate companiile respective. Ori acum, cu accesul la lichiditate oarecum îngreunat, firmele vor trebui să facă acest lucru, ceea ce este pozitiv, până la urmă.

De asemenea, o contribuție importantă la refacerea nivelului de încredere și de transparență în actuala situație de criză o are profesia de auditor.

Rolul auditului devine din ce în ce mai important într-o situație de genul celei în care ne aflăm. Este ca și când te-ai duce la radiolog. Trebuie să vezi ceea ce ai. Este mai bine să vezi ceea ce ai decât să nu vezi. Auditorii contribuie la creșterea transparenței informațiilor financiare care sunt furnizate mediului de afaceri. Or, în condițiile în care deja există o lipsă de încredere în multe instituții, cred că auditorii și consultanții ar putea să aibă o contribuție importantă la refacerea nivelului de încredere și de transparență.

Există bănci locale care în trecut ofereau credite cu mai multă ușurință, însă acum solicită firmelor un raport de audit. „Există o cerere fără precedent din partea instituțiilor financiare locale către clienții lor pentru informații financiare auditate. Dacă în trecut era mai ușor să ofere creditul, acum spun: Ok! Vreau să-ți văd radiografia! Du-te și fă-ți un audit! Și lucrul acesta este deopotrivă important pentru bancă și pentru firma respectivă.”

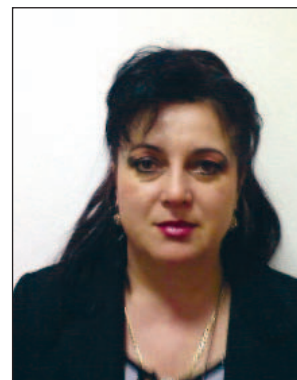
Concluzionând: în contextul actual, în care criza economică și lipsa lichidităților au devenit cauza principală a intrării în dificultate de plată și ulterior în faliment a companiilor este necesar un management responsabil care să cunoască și să pună în practică soluțiile de redresare a companiilor aflate în dificultate.

Cine va cumpăra și la ce prețuri activele de lichiditate când criza este generalizată din lipsă de lichidități sau din lipsă de încredere în viitorul apropiat?

Soluția care se impune într-o astfel de situație, în condițiile actuale este restructurarea, iar practicianul în insolvență are rolul de a găsi soluții creative, care să focalizeze interesele debitorilor și creditorilor, ducând pe termen lung la relansarea economiei prin salvarea companiilor și a locurilor de muncă.

O formă de rezolvare a dificultăților financiare, ca măsuri de prevenire a insolvenței pentru societățile care sunt în dificultate financiară, dar care nu se află în stare de insolvență - să apeleze, sau ar trebui să apeleze la procedura concordatului preventiv, sau mandatului ad-hoc, proceduri de prevenire a stării de insolvență.

Perioada de observație. Unele aspecte privind valorificarea bunurilor

Ec. Monica Angela Borza
Membru UNPIR, filiala București

În ceea ce privește situația vânzărilor în perioada de observație, raportarea trebuie să se facă în conformitate cu dispozițiile art. 49, coroborat cu dispozițiile art. 39 și 116-118 din Legea nr.85/2006 privind procedura insolvenței. Astfel, art. 39 din lege reprezintă o excepție de la suspendarea acțiunilor judiciare și extrajudiciare prevăzută de art. 36.

“Art. 39 (1) Creditorul titular al unei creanțe garantate cu ipotecă, gaj sau altă garanție reală mobilă ori drept de retenție de orice fel poate solicita judecătorului-sindic ridicarea suspendării prevăzute la art. 36 cu privire la creanța sa și valorificarea imediată, în cadrul procedurii, cu aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 116-118 și cu condiția achitării din preț a cheltuielilor prevăzute la art. 121 alin. (1) pct. 1, a bunului asupra căruia poartă garanția sau dreptul de retenție, în una dintre următoarele situații:

A. atunci când valoarea obiectului garanției, determinată de un evaluator conform standardelor internaționale de evaluare, este pe deplin acoperită de valoarea totală a creanțelor și a părților de creanțe garantate cu acel obiect:

a) obiectul garanției nu prezintă o importanță determinantă pentru reușita planului de reorganizare propus;

b) obiectul garanției face parte dintr-un ansamblu funcțional, iar prin desprinderea și vânzarea lui separată, valoarea bunurilor rămase nu se diminuează;

B. atunci când nu există o protecție corespunzătoare a creanței garantate în raport cu obiectul garanției, din cauza:

a) diminuării valorii obiectului garanției sau existenței unui pericol real că aceasta să sufere o diminuare apreciabilă;

b) diminuării valorii părții garantate dintr-o creanță cu rang inferior, ca urmare a acumulării dobânzilor, majorărilor și penalităților de orice fel la o creanță garantată cu rang superior;

c) lipsei unei asigurări a obiectului garanției împotriva riscului pieririi sau deteriorării.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. B, judecătorul-sindic va putea respinge cererea de ridicare a suspendării

formulată de creditor, dacă administratorul judiciar/debitorul propune în schimb adoptarea uneia sau mai multor măsuri menite să ofere protecție corespunzătoare creanței garantate a creditorului, precum:

a) efectuarea de plăți periodice în favoarea creditorului pentru acoperirea diminuării valorii obiectului garanției ori a valorii părții garantate dintr-o creanță cu rang inferior;

b) efectuarea de plăți periodice în favoarea creditorului pentru satisfacerea dobânzilor, majorărilor și penalităților de orice fel și, respectiv, pentru reducerea capitalului creanței sub cota de diminuare a valorii obiectului garanției ori a valorii părții garantate dintr-o creanță cu rang inferior;

c) novăția obligației de garanție prin constituirea unei garanții suplimentare, reale sau personale ori prin substituirea obiectului garanției cu un alt obiect.

(3) Reclamantul, într-o cerere de ridicare a suspendării, trebuie să facă dovada faptului prevăzut la alin. (1) lit. A.b), rămânând debitorului/administratorului sau altei părți interesate sarcina producerii dovezii contrare și, respectiv, a celorlalte elemente.”

“Art. 47 (1) Deschiderea procedurii ridică debitorului dreptul de administrare

(2) Cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege, prevederile alin. (1) sunt aplicabile și bunurilor pe care debitorul le-ar dobândi ulterior deschiderii procedurii.

(3) Judecătorul-sindic va putea ordona ridicarea, în tot sau în parte, a dreptului de administrare al debitorului odată cu desemnarea unui administrator judiciar, indicând totodată și condiția de exercitare a conducerii debitorului de către acesta.

(4) Dreptul de administrare al debitorului încetează de drept la data la care se dispune începerea falimentului.

(5) Creditorii, comitetul creditorilor ori administratorul judiciar pot oricând adresa judecătorului-sindic o cerere de a se ridica debitorului dreptul de administrare, având ca justificare pierderile continue din averea debitorului sau lipsa probabilității de realizare a unui plan rațional de activitate.

(6) Judecătorul-sindic va examina, în termen de 15 zile, cererea prevăzută la alin. (5), într-o ședință la care vor fi citați administratorul judiciar, comitetul creditorilor și administratorul special.

(7) De la data intrării în faliment, debitorul va putea desfășura doar activitățile ce sunt necesare derulării operațiunilor lichidării”

“Art. 49 (1) Pe perioada de observație,... (2) Actele, operațiunile și plățile care depășesc condițiile menționate la alin. (1) vor putea fi autorizate în exercitarea atribuțiilor de supraveghere de administratorul judiciar; acesta va convoca o ședință a comitetului creditorilor în vederea supunerii spre aprobare a cererii administratorului special, în termen de maximum 5 zile de la data primirii acesteia.

(3) În cazul propunerilor de înstrăinare a bunurilor din averea debitorului grevate de garanții, se va ține seama de prevederile art. 39 referitoare la acordarea unei protecții corespunzătoare creanței garantate.”

Perioada de observație - definită ca perioada cuprinsă între data deschiderii procedurii și data confirmării planului sau, după caz, a intrării în faliment - este acea etapă în care se determină cauzele apariției stării de insolvență și se identifică eventualele posibilități de redresare a activității debitorului. Dispozițiile legii insolvenței stipulează, cu valoare de principiu, că pe perioada de observație debitorul poate continua activitățile curente, adică acele fapte de comerț și operațiuni comerciale exercitate în cursul normal al comerțului sau/și care constau în “continuarea activităților contractate, conform obiectului de activitate, efectuarea operațiunilor de încasări și plăți aferente acestora, asigurarea finanțării capitalului de lucru în limite curente”. Exercițarea acestor operațiuni pe perioada de observație se realizează însă diferit, după cum debitorului i s-a ridicat sau nu dreptul de administrare:

a) dacă debitorul și-a declarat intenția de reorganizare și nu i-a fost ridicat dreptul de administrare, acesta își desfășoară activitatea prin organele proprii sau prin intermediul administratorului special care încheie și actele de gestiune, administratorul judiciar având doar rol de supraveghere;

b) dacă debitorului i s-a ridicat dreptul de administrare, aceste activități curente sunt desfășurate de administratorul judiciar

Deși procedura insolvenței este una prevăzută a se desfășura cu celeritate, în practică există numeroase situații în care perioada de observație se prelungește cu mult peste termenele stabilite de lege, uneori pe parcursul mai multor ani, spre nemulțumirea creditorilor care doresc să-și limiteze pierderile și să-și recupereze creanțele într-un termen cât mai scurt. În aceste situații, activitatea comercială a societății debitoare continuă în interesul acesteia, cu scopul redresării ei, căci reorganizarea nu poate fi concepută dacă societatea nu-și continuă operațiunile curente, oprirea totală a activității însemnând în majoritatea cazurilor falimentul societății.

În aceste cazuri, apare în mod firesc întrebarea ce este permis și ce nu în această perioadă de observație, căci nu se poate face abstracție nici de starea de insolvență a societății debitoare și nici de necesitatea protejării intereselor creditorilor. De asemenea, este frecventă întrebarea dacă și în ce măsură este posibilă valorificarea bunurilor din averea

societății debitoare? Aceasta cu atât mai mult cu cât în practică astfel de situații au fost interpretate diferit de către practicieni.

Continuarea activității curente în perioada de observație presupune în principal executarea contractelor în curs, conform obiectului de activitate, și plata cu prioritate a creanțelor născute din executarea acestora. Întrucât actele de dispoziție cu privire la bunuri importante din averea debitoare exced limitele activității curente, rezultă că acestea nu pot fi exercitate, rezultând implicit că în această etapă nu sunt posibile operațiuni de lichidare a bunurilor mobile și imobile.

Cu toate acestea, dispozițiile art. 49 alin. 2 din Legea nr. 85/2006 prevăd că „actele, operațiunile și plățile care depășesc condițiile menționate la alin. (1) vor putea fi autorizate în exercitarea atribuțiilor de supraveghere de către administratorul judiciar; acesta va convoca o ședință a comitetului creditorilor în vederea supunerii spre aprobare a cererii administratorului special, în termen de maximum 5 zile de la data primirii acesteia”, iar potrivit alin. 3 al aceluiași articol „în cazul propunerilor de înstrăinare a bunurilor din averea debitorului grevate de garanții, se va ține seama de prevederile art. 39 referitoare la acordarea unei protecții corespunzătoare creanței garantate.”

Textul de lege prevede explicit că o astfel de cerere este formulată de administratorul special și poate fi autorizată de administratorul judiciar, dar acesta din urmă nu are dreptul de a decide decât după aprobarea cererii de către comitetul creditorilor. Având în vedere că administratorul special este desemnat de adunarea asociațiilor/acționarilor, fiind un mandatar al acestora în procedură, prin posibilitatea acordată expres administratorului special de a formula o astfel de cerere legiuitorul a urmărit și protejarea intereselor acționarilor/asociațiilor, aceasta cu atât mai mult cu cât printr-un astfel de act de dispoziție se dispune și asupra averii lor.

Având în vedere că debitorul își desfășoară activitatea prin organele proprii sau prin intermediul administratorului special care încheie și actele de gestiune, administratorul judiciar având doar rol de supraveghere, solicitarea de valorificare a bunurilor în această etapă procedurală a fost acordată de legiuitor exclusiv administratorului special.

Înstrăinarea, în temeiul art. 49 din legea insolvenței, a unor bunuri grevate de garanții din averea debitorului, nu poate viza însă operațiuni specifice reorganizării judiciare prin lichidare de bunuri, ci doar înstrăinarea unor bunuri care nu sunt avute în vedere la elaborarea planului de reorganizare și nu prezintă o importanță deosebită pentru reușita acestuia, dacă în acest fel pot fi obținute fonduri necesare continuării procedurii și diminuate cheltuielile de conservare. În caz contrar, o astfel de măsură nu ar avea și o finalitate întrucât în perioada de observație este interzisă plata creanțelor născute anterior deschiderii procedurii întrucât acestea nu au fost definitiv stabilite prin tabelul definitiv de creanțe, plata acestora urmând să se efectueze fie în reorganizare, conform graficului de plăți aprobat, fie în faliment, conform ordinii de distribuție prevăzută de lege. În acest sens sunt și dispozițiile art. 123 din legea insolvenței care prevăd expres: “creanțele vor fi plătite, în cazul falimentului, în următoarea ordine (...)”.

Înstrăinarea bunurilor se va efectua însă numai cu respectarea întocmai a condițiilor prevăzute la art. 49 alin. 2 și 3. În caz contrar, toate aceste acte de dispoziție care depășesc limitele activității comerciale curente, efectuate de debitor fără autorizarea administratorului judiciar, sunt nule absolut

conform dispozițiilor art. 46 din Legea nr. 85/2006, nulitatea putând fi invocată de orice persoană interesată până la încheierea procedurii.

În toate cazurile însă, sumele obținute din valorificarea acestor bunuri nu vor putea fi utilizate decât pentru achitarea unor cheltuieli de procedură și nu vor putea fi distribuite creditorilor, fie ei și garanți.

Pentru această categorie de creditori, legiuitorul a instituit o excepție de la regula imperativă prevăzută la art. 36 din Legea nr. 85/2006, respectiv cea reglementată de dispozițiile art. 39 din același act normativ potrivit căreia *“creditorul titular al unei creanțe garantate cu ipotecă, gaj sau altă garanție reală mobilă ori drept de retenție de orice fel poate solicita judecătorului-sindic ridicarea suspendării prevăzute la 36 cu privire la creanța sa și valorificarea imediată, în cadrul procedurii, cu aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 116-118 și cu condiția achitării din preț a cheltuielilor prevăzute la art. 121 alin. 1 pct. 1, a bunului asupra căruia poartă garanția (...)”*.

Instituirea acestei excepții este menită să acorde o protecție creditorului care a fost extrem de diligent și care și-a constituit o garanție reală asupra unui bun sau a unor bunuri din averea debitorului. Deși o astfel de posibilitate ar putea fi considerată contrară principiilor generale ale procedurii insolvenței, un astfel de creditor nu putea fi privat de realizarea creanței sale, chiar prin urmărirea individuală a acesteia, în caz contrar diligența sa riscând să fie inutilă, iar acesta să nu-și mai acopere creanța garantată din bunurile ce fac obiect al garanției.

Chiar dacă astfel de situații se pot întâlni într-un număr foarte mare de cazuri, ridicarea suspendării oferind creditorilor garanți posibilitatea de a-și recupera creanța cu prioritate, fără concursul celorlalți creditori și de multe ori înaintea acestora, conducând implicit la ieșirea lor din procedură înainte de încheierea acesteia, prin restricțiile impuse prin prevederile art. 39 legiuitorul a urmărit să nu înlăture regula generală, respectiv aceea a unei proceduri colective, concursuale și egalitare.

Trebuie precizat însă că ipoteza reglementată de dispozițiile art. 39 nu reprezintă o obligație pentru creditorul sau creditorii garanți, ci doar o facultate lăsată la aprecierea fiecărui creditor. Titularul unei astfel de acțiuni este creditorul garantat, iar acesta trebuie să se adreseze direct instanței, neputând să solicite aceasta administratorului judiciar. Astfel, dacă efectul suspensiv se produce de drept, înlăturarea acestui efect trebuie dispusă de judecătorul sindic ca urmare a unei cereri exprese a creditorului garantat.

Art. 39 prevede expres condițiile generale în care operează ridicarea suspendării reglementată de dispozițiile art. 36 din Legea nr. 85/2006. Având în vedere că legea nu face nicio distincție în ceea ce privește momentul introducerii unei astfel de cereri, rezultă că aceasta poate fi formulată în oricare etapă a unei proceduri pe rol, până la momentul lichidării bunurilor. Încuviințarea cererii și ridicarea suspendării pot fi dispuse de judecătorul-sindic numai după verificarea îndeplinirii condițiilor legale, cu respectarea însă a dispozițiilor art. 116-118 cu privire la condițiile vânzării și a prevederilor art. 121 alin.(1) cu privire la distribuirea sumelor încasate.

Procedura de valorificare a bunurilor enunțată de art. 116 - 118, care trebuie respectată și în cazul valorificării efectuate în perioada de observație, cuprinde următorii pași:

Pasul I. Evaluarea bunurilor debitoare

Sediul materiei îl constituie art. 116 alin.(3) și (4) din Legea nr. 85/2006 modificată (cu precizarea că toate operațiunile se fac de către administratorul judiciar și nu de către lichidator, etapa procedurală fiind diferită).

I.a. Evaluarea se efectuează:

- în conformitate cu standardele internaționale de evaluare;
- atât în bloc cât și individual.

Evaluarea în bloc înseamnă :

- evaluarea totalității bunurilor din averea debitoare sau

- evaluarea subsansamblurilor funcționale, adică a acelor bunuri ale debitoare care:

- asigură împreună realizarea unui produs finit de sine stătător sau
- permit desfășurarea unei afaceri independente și
- au asigurate accesul la drumul public și la folosirea utilităților

Evaluarea individuală presupune evaluarea fiecărui bun în parte, astfel cum se regăsește acesta înregistrat în evidența contabilă analitică a debitoare.

1.a. Administratorul judiciar angajează în numele debitoare un evaluator - membru ANEVAR. În acest caz administratorul judiciar:

- poate desemna singur evaluatorul, fără un alt acord sau confirmare

- angajarea se efectuează în numele debitoare

- evaluatorul trebuie să fie în mod obligatoriu membru ANEVAR

1.b. Administratorul judiciar folosește un evaluator propriu. În acest caz administratorul judiciar :

- are nevoie de acordul comitetului creditorilor pentru desemnarea evaluatorului

- evaluatorul trebuie să fie în mod obligatoriu membru ANEVAR

Pasul II. Etape premergătoare valorificării.

Sediul materiei îl constituie art. 116 alin.(2) și art. 117 din Legea nr.85/2006, modificată

II.a. Raportul administratorului judiciar.

Administratorul judiciar întocmește un raport care trebuie să conțină:

- evaluarea bunurilor, astfel cum a fost prezentată anterior;
- precizarea administratorului judiciar cu privire la valorificarea bunurilor în bloc sau individual sau o combinație a acestor două modalități ;

- metoda de vânzare a bunurilor (licitație publică sau negociere directă sau o combinație între cele două variante de mai sus) :

- este propusă de către administratorul judiciar ;
- este recomandată de către comitetul creditorilor ;
- este aprobată de către adunarea creditorilor ;
- licitația publică se desfășoară în conformitate cu regulamentul de vânzare prezentat de administratorul judiciar și aprobat de către creditori;

- în cazul negocierii directe, propunerea administratorului judiciar trebuie să conțină :

- identificarea imobilului, prin situația de pe teren și prin datele din registrele de publicitate imobiliară,
- sarcinile de care este grevat imobilul,
- ofertele primite de la unul sau mai mulți cumpărători identificați,
- prețul minim de pornire a licitației, care nu poate fi inferior prețului de evaluare
- precizarea condițiilor de plată,
- pasul de supraofertare,
- data până la care se acceptă supraoferte.

II.b. Recomandarea comitetului creditorilor.

Raportul administratorului judiciar întocmit în condițiile arătate mai sus se prezintă comitetului creditorilor.

În urma prezentării raportului administratorului judiciar și pe baza acestuia, comitetul creditorilor recomandă adunării creditorilor metoda de vânzare a bunurilor debitoarei.

Noul text al art. 117, în întregime reformulat prin O.U.G. nr. 173/2008, prevede că lichidatorul va prezenta comitetului creditorilor raportul de evaluare, precum și propunerea de valorificare a bunurilor, în bloc sau individual ori printr-o metodă combinată, prin licitație publică sau prin negociere directă ori prin utilizarea ambelor variante. În cazul vânzării în bloc prin negociere directă, raportul va menționa și identitatea cumpărătorilor cu care va începe negocierea, prețul minim de pornire nefiind, în nici un caz, inferior prețului de evaluare. După ce s-a realizat prezentarea raportului către comitetul creditorilor, textul art. 117 nu face nici o mențiune în sensul necesității ca acest raport să fie aprobat sau să primească avizul comitetului creditorilor. Finalitatea prezentării raportului în comitetul creditorilor este astfel necunoscută și incertă, dar, în mod indubitabil, procedura descrisă va consuma un timp irosit în zadar, care se va adăuga celorlalte meandre perfect inutile ale acestei proceduri.

După cel mult 20 de zile de la ședința comitetului creditorilor, administratorul judiciar convoacă adunarea creditorilor. Convocatorul va menționa că se oferă posibilitatea de a studia raportul și procesul-verbal al ședinței comitetului. În lipsa unei precizări cu privire la locul unde pot fi consultate aceste documente, rezultă că acest loc este, în mod firesc, grefa instanței.

II.c. Aprobarea adunării creditorilor.

Pentru a se putea trece la vânzarea efectivă a bunurilor este necesară aprobarea adunării creditorilor.

Adunarea creditorilor:

- este convocată de către administratorul judiciar, care:
- va înștiința creditorii despre posibilitatea studierii raportului administratorului judiciar și a procesului verbal al ședinței comitetului creditorilor,
- va notifica propunerea de vânzare directă:
 - ✎ administratorului special,
 - ✎ creditorilor cu garanții reale asupra bunului
 - ✎ titularilor unor drepturi de retenție de orice fel
 - ✎ comitetului creditorilor
 - ✎ este convocată în termen de 20 de zile de la data:

- ședinței comitetului creditorilor, în cazul vânzării prin licitație publică sau în variantă combinată
- propunerii de cumpărare, în cazul vânzării prin negociere directă

Pasul III. Vânzarea bunurilor

Vânzarea:

Nu se poate începe decât după 30 de zile de la data ultimei publicări făcute de administratorul judiciar în ziar a anunțului cu privire la condițiile de supraofertare, sub condiția nulității

Regulile de vânzare diferă în funcție de:

✎ tipul bunurilor vândute, respectiv:

✎ bunuri mobile

✎ bunuri imobile

✎ metoda de vânzare aprobată de adunarea creditorilor, respectiv:

✎ licitație publică

✎ vânzare directă

În cazul bunurilor mobile:

se disting ca o categorie aparte valorile mobiliare, care vor fi vândute în condițiile Legii nr. 297/2004, cu modificările și completările ulterioare;

contractul de vânzare cumpărare se încheie de către administratorul judiciar, în cazul vânzării prin negociere directă (cu excepția bunurilor pentru al căror transfer s-ar solicita forma autentică);

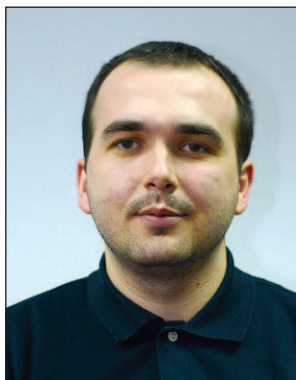
procesul-verbal de adjudecare semnat de administratorul judiciar constituie titlu de proprietate, în cazul licitației publice (cu excepția bunurilor pentru al căror transfer s-ar solicita forma autentică).

În cazul bunurilor imobile:

indiferent de metoda de vânzare aprobată, se încheie contractul de vânzare-cumpărare în formă autentică (ce va fi perfectat de către un notar public).

O situație aparte întâlnită în practică o reprezintă însă ipoteza în care valorificarea unui bun din averea debitoarei (în special imobil care nu are legătură sau influență asupra obiectului principal de activitate al societății) asigură achitarea întregii mase credale și conduce implicit la închiderea procedurii. Deși o astfel de ipoteză nu a fost prevăzută expres de legiuitor, ea nu a fost nici interzisă, astfel încât în practică au fost întâlnite numeroase situații în care o astfel de valorificare a fost realizată, reușindu-se în acest fel salvarea unei societăți de la insolvență și redarea acesteia circuitului comercial. Totuși, în această situație se poate pune întrebarea dacă nu este necesar și acordul asociaților/acționarilor cu privire la vânzare, întrucât și aceștia sunt interesați de valorificarea bunului la cel mai bun preț.

Planul de reorganizare și simularea distribuirii în ipoteza falimentului

Ing. Adrian Buliga

Prof. univ. dr. Radu Bufan
Universitatea de Vest din Timișoara

1. IMPORTANȚA ANALIZEI

Problema unei adevărate simulări, pentru ipoteza unui posibil faliment, este deseori tratată cu superficialitate în procedura planului de reorganizare, fără a i se acorda cuvenita importanță, care poate fi apreciată pe baza rezultatelor la care simularea respectivă poate conduce.

1.1. Reglementările aplicabile proiectului (simulării) de distribuire

În mod indirect, textele Legii nr. 85/2006 referitoare la procedura aprobării (*lato sensu*) planului de reorganizare impun întocmirea unei adevărate simulări a distribuirii în cazul (ipoteza) falimentului.

Textele legale relevante ale Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței sunt următoarele:

□ art 95 alin (5) lit “d”: Planul de reorganizare va menționa “*ce despăgubiri urmează a fi oferite titularilor tuturor categoriilor de creanțe, în comparație cu valoarea estimativă ce ar putea fi primită prin distribuire în caz de faliment; valoarea estimativă se va calcula la data propunerii planului*”.

□ art 101, alin (2): Tratatment corect și echitabil există atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) „nici una dintre categoriile care resping planul și nici o creanță care respinge planul nu primesc mai puțin decât ar fi primit în cazul falimentului”;

c) în cazul în care o categorie defavorizată respinge planul, nici o categorie de creanțe cu rang inferior categoriei defavorizate neacceptante, astfel cum rezultă din ierarhia prevăzută la art. 100 alin. (3), nu primește mai mult decât ar primi în cazul falimentului”.

Deci, pentru a putea analiza îndeplinirea cumulativă a condițiilor stabilite la art. 101 alin. (1) lit. c) (“*fiecare categorie defavorizată de creanțe care a respins planul va fi supusă unui tratament corect și echitabil prin plan*”) trebuie verificată îndeplinirea condițiilor de la art. 101 alin. (2), care

definește “*tratamentul corect și echitabil*” la lit. a) și c) făcându-se comparația cu sumele care ar fi primite în cazul falimentului).

1.2. Reglementări privind planul de reorganizare

La aceste considerații introductive trebuie prezentate comparativ mecanismul de vot al planului, (art. 100), și mecanismul de distribuire (art. 121-123) care, deși sunt legate între ele, prezintă anumite diferențe, greu de sesizat la o primă lectură:

1.2.1. La mecanismul de aprobare al planului, sunt prezentate, în art. 100 alin. (3) următoarele 5 categorii de creditori, ca o listă limitativă (maximală):

- a) creanțe garantate;
- b) creanțe salariale;
- c) creanțe bugetare;
- d) creanțe chirografare stabilite conform art. 96 alin. (1), adică cele ale furnizorilor “indispensabili”;
- e) celelalte creanțe chirografare.

• Se pune problema **care este regimul creanțelor deținute de către creditori “afiliați” - debitorului**, adică aceia care, potrivit dispozițiilor art. 100 alin. (4) “direct sau indirect, controlează, sunt controlate sau se află sub control comun cu debitorul, în sensul legislației pieței de capital”.

Acești creditori nu constituie o categorie distinctă de creanțe, la votarea planului deoarece textul art. 100 alin. 3 nu crează o categorie pentru ele în ce privește dreptul la vot.

• Observăm și că textul art. 100 alin. 5 face vorbire despre “categoriile” și nu “creanțele” afiliate; această trimitere:

- pe de o parte, confirmă faptul că creditorii afiliați nu constituie o categorie separată de vot asupra planului;

- pe de altă parte, ridică întrebarea când este o categorie întreagă “controlată, controlează, este sub control comun cu debitorul”? Atunci când, în categoria respectivă acești creditori pot decide votul acelei categorii, reprezentând

majoritatea absolută a valorii creanțelor din categoria respectivă, conform dispozițiilor art. 100, alin. 4. Deci, dacă acești creditori "afiliați" pot decide votul în acea categorie, ei vor putea vota doar dacă planul le acordă mai puțin decât la distribuirea în faliment.

Dar, dacă aceste creanțe nu reprezintă majoritatea absolută, spre exemplu, a creditorilor chirografari, ci doar 40%, acea categorie poate vota, și dacă măcar 10,1% din categorie, reprezentată de creditori chirografari "terți" votează planul, votul acelei categorii va fi valabil, și dacă primesc mai mult ca la faliment.

Nu există niciun text care să ducă la o interpretare contrară, în sensul excluderii *de plano* de la vot a acestor creanțe.

1.2.2. La art. 101 alin. (1) lit. A, se arată că "cel puțin jumătate plus una dintre categoriile de creanțe menționate în programul de plăți, dintre cele menționate la art. 100 alin. (3) acceptă sau sunt socotite că acceptă planul".

Problema identificată în legătură cu această dispoziție este următoarea:

- dacă sunt 4 categorii de creditori, condiția înseamnă 2 + 1, adică 3 categorii de creditori;
- dacă sunt 5 categorii de creditori, condiția poate fi îndeplinită, interpretând literal cu $2,5 + 1 = 3,5$ categorii de creditori (jumătate plus una dintre categoriile de creanțe). Deoarece însă textul legal face vorbire despre "categorii de creditori", se pune întrebarea: condiția este îndeplinită cu 3 sau cu 4 categorii de creditori, deoarece trebuie operat cu numere întregi, la fel ca și în cazul când sunt 3 categorii de creditori (trebuie 2 sau 3)?

În opinia noastră, intenția legiuitorului a fost cea de a realiza o majoritate absolută a numărului de categorii acceptante, de genul "50%+1" astfel că se va considera îndeplinită condiția cu votul a 3 categorii de creditori din 5, nefiind necesare 4 categorii. Această interpretare este cea corectă și pe argumente de interpretare sistematică deoarece, dacă am aplica varianta $3,5 = 4$, atunci, în ipoteza existenței a doar 3 categorii, ar fi necesare $2,5 = 3$ categorii, adică, realizarea unei unanimități, ceea ce credem că excede voinței reale a legiuitorului, care a consacrat o concepție diferită chiar și când sunt doar 2 categorii de creditori.

În cazul în care în programul de plăți nu este trecută categoria creditorilor chirografari (care nu iau nimic, în multe cazuri) atunci vom avea nevoie de votul a 3 categorii din 4 (fără chirografari), ceea ce este corect, chiar strict aritmetic ($2+1$ din 4 înseamnă 3).

Trebuie observat de asemenea că lista cu categoriile de creditori chemați să voteze asupra planului, de la art. 100 alin. 3 reprezintă de fapt o ierarhie, conform dispozițiilor art. 101 alin. 2 lit. c).

Importanța acestei "ierarhizări" constă în aceea că, dacă o categorie "ierarhic superioară", spre exemplu creditorii bugetari - respinge planul, nici o categorie "inferioară" (ierarhic) nu poate primi practic nimic, adică, "mai mult decât ar primi în cazul falimentului".

1.3. Deosebiri între structurile de creditori de la votarea planului și cele de la distribuire

1.3.1. Structura categoriilor de creditori de la art. 100 alin. (3) – pentru votarea planului - este diferită de structura prevăzută la art. 123 care se referă la distribuire, astfel:

- pentru a putea vota "categoriile care, direct sau indirect, controlează, sunt controlate sau se află sub control comun cu

debitorul" trebuie să primească prin plan "mai puțin decât ar primi în cazul falimentului".

Deci, dacă există societăți creditoare, cu creanțe chirografare "ordinare", care au o participație la capital din partea acționarilor societății debitoare, aceste societăți intră:

- pentru distribuire, la art. 123 pct. 7 (livrări de produse, prestări de servicii, sau alte lucrări, etc.)

- pentru votul la plan, la art. 100 alin. 3, lit. e), dar aici nu vor putea, practic vota, deoarece ar trebui ca planul să le ofere mai puțin decât în cazul falimentului (art. 100 alin. 5); ori la faliment, în 99% din cazuri, această categorie nu primește nimic, fiind satisfăcuți doar creditorii garantați, salariați, creditorii bugetari, evident după plata cheltuielilor procedurii.

Ori, dacă la faliment simularea distribuirii arată că creditorii chirografari nu vor primi nimic (0), planul nu le poate acorda mai puțin de zero (0).

1.3.2. Categoria creditorilor "subordonați" de la distribuire (art. 123 pct. 9 lit. a) cuprinde doar societatea mamă sau un asociat ce deține cel puțin 10% din capitalul debitoare, pe când "categoria" creanțelor afiliate de la votarea planului (art. 100 alin. 5) cuprinde toți creditorii aflați sub control comun cu debitoarea.

Menționăm că, în forma inițială, această dispoziție (art. 68, alin (1) din Legea nr. 64/1995) prevedea literal că nici o categorie inferioară categoriei defavorizate neacceptante nu poate primi nimic prin plan; deși acum exprimarea este "îndulcită", observăm că respectiva condiție este practic neschimbată, în imensa majoritate a cazurilor.

2. PROIECTUL DE DISTRIBUIRE ÎN CAZ DE FALIMENT (SIMULARE)

2.1. Premise, baze de calcul

2.1.1. În vederea efectuării acestor calcule (distribuire posibilă/simulare) sunt necesare următoarele date de plecare:

a) tabelul definitiv al creanțelor (Tabelul nr. 1) cu următoarea structură:

- Creditori garantați	5.320.000 lei
- Salariați	46.500 lei
- Creditori bugetari	322.000 lei
- Creditori chirografari	4.654.500 lei (4.418.000 + 97.000+139.500)
	10.343.000 lei

Dintre acestea:

- furnizori indispensabili (dintre creditorii chirografari) = 97.000 lei
- creanțe subordonate (dintre creditorii chirografari) = 139.000 lei

b) evaluarea pentru vânzare la faliment a tuturor activelor societății la data de 31. 12. 2009.

Raportul de evaluare a concluzionat că, în caz de vânzare la faliment, valorile de lichidare sunt următoarele:

- pentru bunurile garantate la cele doua banci: 1.870.500 lei
- pentru bunurile nesupuse garanției (toate activele din bilanț: mijloace fixe, stocuri, creanțe, etc.) 751.300 lei.

Evaluarea centralizatoare a fost întocmită pe baza următoarelor documente:

- balanța de verificare analitică la 31. 12. 2009

- raportul de evaluare a clădirii și utilajelor
- evaluarea mijloacelor fixe negarantate
- evaluarea valorii de valorificare a stocurilor
- evaluarea valorii de încasat a creanțelor
- evaluarea denumirii (brandului comercial al societății)

2. 1. 2. Evaluarea valorii probabile de lichidare a activelor “la data propunerii planului” (conform art. 95 alin. (5) lit. “d”), pe baza celor exprimate în rapoartele de evaluare a fost realizată utilizând metodele de evaluare recomandate de către ANEVAR, conform cu IVS.

Deoarece se discută despre plata creanțelor din tabelul definitiv, deci despre creanțe existente la data deschiderii procedurii (31.05.2009), logic ar fi să evaluăm valoarea de lichidare a activelor societății la 31.05.2009 și nu a celor de la 31.12.2009, deoarece acestea ar putea să fie mai mari, fiind provenite din alte surse (datorii) apărute după deschiderea procedurii.

Textul art. 95 alin. (5) lit. “d” este însă foarte tranșant și face expres trimitere la evaluarea la data propunerii planului, deoarece, chiar dacă la această dată societatea va avea active mai mari, va avea și datorii (pasive) mai mari (ca surse ale activelor) și care vor trebui de asemenea plătite și cuprinse în cash-flow-ul previzionat al societății care este baza pentru întocmirea programului de plăți a creanțelor.

2. 2. Mecanism de calcul (Etape)

Mecanismul de calcul al sumelor ce ar fi primite de către fiecare categorie de creditori și de către fiecare creditor în parte este prezentat în Tabelul nr. 2, care necesită explicații asupra structurii sale și a calculelor ce le cuprinde.

2.2.1. Structura

■ Pe orizontală (rânduri) sunt înșiruite categoriile de creditori care pot, teoretic, să voteze asupra planului, așa cum dispune art. 100, alin. (3); deosebirea față de tabelul definitiv al creanțelor o constituie apariția categoriei furnizorilor indispensabili, conform art. 96 alin. (1) din lege, care cuprinde un număr de 6 creditori, în sumă totală a creanțelor de 97.000 lei.

Deoarece art. 96 alin. (1) arată că această categorie **poate** fi creată pentru “administrarea eficientă a procedurii”, s-a considerat că Consiliul local este un “furnizor” (creditor) fără de care activitatea nu se poate desfășura.

Consiliul local, ca proprietar al terenului pe care s-a construit hala societății a fost în poziția de a solicita demolarea construcției, în baza art. 9 din Contractul de concesiune, care constituie de fapt o clauză ce-i permite rezilierea contractului în cazul neplății chiriei timp de 3 luni (pact comisoriu expres de gradul IV) și pe care nu l-a pus în aplicare, cu condiția continuării activității și plății la zi a taxei de concesiune.

Astfel, categoria furnizorilor (creditorilor) indispensabili este constituită din 6 creditori având creanțe totale de 97.000 lei.

- Pe verticală am imaginat următoarele coloane necesare
 - partea de tablou aferentă creanței fiecărui creditor care cuprinde:
 - suma creanței admise la tabelul definitiv
 - procentul creanței acceptate din fiecare categorie de creanțe.

- partea de tablou cuprinzând sumele disponibile de distribuit pentru fiecare categorie de creanțe în parte

- partea de tablou aferentă distribuirii creanțelor în caz de faliment:

- suma ce ar fi primită de fiecare creditor, obținută din evaluarea bunurilor garantate (în cazul creditorilor garantați), respectiv din evaluarea bunurilor negarantate (în cazul creditorilor negarantați: salariați, creditori bugetari, furnizori indispensabili, creditori chirografari, creditori chirografari subordonați)

- procentul sumelor primite de fiecare creditor în raport cu creanța acceptată în tabelul definitiv de creanțe.

- suma restantă după distribuirea dintr-o categorie care se transferă ca și disponibil în categoria următoare de creditori.

2. 3. Rezultate obținute

Rezultatele calculelor din Tabelul nr. 2 sunt următoarele:

- creditorii garantați ar obține din 5.320.000 lei, doar 1.870.500 lei (35,15%), restul urmând a trece în categoria art. 123, pct. 7 (creanțe chirografare).

- creditorii chirografari ar obține 751.300 lei, distribuiți astfel pe categorii:

- salariați: 46.500 lei (100%)

- creditorii bugetari: 321.000 lei (100%)

- creditorii furnizori indispensabili: 97.000 lei (100%)

- creditorii chirografari “terți”: 286.000 lei (3,63%)

- creanțele subordonate - 0 lei.

Trebuie notat că, deoarece creditorii garantați au obținut doar 1.870.500 lei din creanțele lor trecute în tabel drept garantate în sumă de 5.320.000 lei, diferența de 3.450.000 lei a trecut pentru distribuire în categoria creditorilor chirografari, care rămăsese în sumă de 4.418.000 lei, după “transferul” în alte categorii (distincte) a creanțelor furnizorilor indispensabili și a creanțelor subordonate. Deci, creanțele chirografare pentru distribuire (art. 123 pct. 7) sunt în sumă de 7.868.000 lei.

3. CONCLUZII:

3. 1. Analiza condițiilor puse de lege pentru aprobarea planului: (confirmarea de către judecătorul sindic):

♦ **Art. 101 (1) A. cel puțin jumătate plus una dintre categoriile de creanțe (de la art. 100 alin. 3) acceptă sau sunt socotite că acceptă planul:**

- În cazul nostru se consideră că acceptă planul salariații, creditorii bugetari și furnizorii indispensabili, deci, 3 categorii din cele 5.

Reținem că furnizorii indispensabili sunt, din perspectiva distribuirii, tot creditori chirografari, ce nu ar avea dreptul de a primi la distribuire decât ceea ce rămâne acestei categorii.

Planul a prevăzut plata lor integrală deoarece, altfel acești furnizori ar forța lucrurile încetând practic să mai furnizeze, și ar conduce la oprirea activității debitoarei. Dar, trebuie să fim conștienți că, prin acest procent de satisfacere ridicat se încalcă dispozițiile art. 101 alin. 2, lit. c) referitoare la tratamentul corect și echitabil.

Care este sancțiunea încălcării acestei dispoziții? Aceea că judecătorul sindic nu va putea confirma planul? Sau aceea că vom considera nul (nevalid) votul furnizorilor indispensabili?

Deși textul art. 101 alin. (1) interpretat *per a contrario* ar duce la concluzia că nu se poate confirma un astfel de plan, considerăm că spiritul reglementării este în sensul de a se confirma planul, corectându-se suma acordată furnizorilor

indispensabili la nivelul procentului prevăzut pentru ceilalți creditori chirografari.

În aceste condiții, vom avea 2 voturi valabile pentru plan deoarece presupunem că furnizorii indispensabili vor vota împotriva planului.

♦ **Minimum una dintre categoriile defavorizate să accepte planul.**

a) În cazul în speță, ar putea accepta planul categoria creditorilor chirografari, în care, din totalul de 7.868.000 lei, 2 creanțe “afiliate” din această categorie, în sumă de 3.223.000 lei pot vota. La prima vedere 2 creanțe afiliate, care însă nu reprezintă 50% din totalul valoric al acestei categorii, n-ar putea vota. Dar, deoarece art. 100 alin. 5 se referă expres la “categoriile” (de creanțe) controlate în comun, acești 2 creditori chirografari afiliați vor putea vota cu privire la plan, deoarece nu “controlează” categoria chirografarilor.

Oricum, credem că spiritul reglementării și intenția legiuitorului ar fi în sensul excluderii de la vot a creanțelor controlate în comun, și nu a unor categorii întregi de creanțe! Pentru a obține un vot în această categorie, ar mai trebui convinși să voteze planul (în speța concretă) un număr de cca 6 furnizori curenți, dintre cei mai mari (relativ).

Rezultă că, pentru îndeplinirea condiției analizate, creditorii chirografari trebuie să voteze pentru plan, deși vor primi foarte puțin din creanțele lor, adică o sumă nesemnificativă. Motive pentru ca acești creditori să voteze planul sunt diverse, dar mai ales:

- posibilitatea furnizării de materiale în continuare
- eliminarea riscului de a răspunde pentru pasivul neplătit, dacă sunt dintre foștii conducători, etc.

b) creanțele subordonate la distribuire sunt considerate “afiliate” la votul planului și pot vota doar dacă acesta le oferă mai puțin decât în cazul falimentului, așa cum dispune art. 100 alin. 5.

c) O altă ipoteză pentru îndeplinirea condiției ca o categorie defavorizată să accepte planul, ar fi ca una dintre categoriile “furnizori indispensabili”, sau “salariații” să fie intenționat defavorizați pe plan (să li se ofere spre exemplu 90%) și să voteze planul, dar:

- va fi greu de format o majoritate la salariați, la care, pentru a reprezenta peste 50% trebuie votul expres a câtorva zeci de persoane, ceea ce pare greu de realizat;
- se poate totuși încerca un vot favorabil al Consiliului local, care deține peste 50% din categoria furnizorilor “indispensabili”.

♦ **Art. 101 (1) C.: fiecare categorie defavorizată de creanțe care a respins planul va fi supusă unui tratament corect și echitabil prin plan.** Tratatamentul corect și echitabil, conform art. 101 (2) înseamnă respectarea cumulativă a următoarelor condiții:

a) nici una dintre categoriile care resping planul și nici o creanță care respinge planul nu primesc mai puțin decât ar fi primit în cazul falimentului;

Pentru respectarea acestei condiții, categoria creditorilor garantați trebuie să primească mai mult decât în ipoteza falimentului, adică mai mult de 1.870.500 lei plus 125.339 lei ce le revine din 285.862 lei (sumă disponibilă pentru distribuire în caz de faliment pentru categoria 5).

b) nici una dintre categoriile care resping planul și nici o creanță care respinge planul nu primesc mai puțin decât ar fi primit în cazul falimentului;

Această condiție este respectată, chiar dacă fiecare categorie primește puțin peste valoarea nominală a creanțelor

sale, datorită indexării cu rata dobânzii de referință a BNR, conform dispozițiilor art. 3, pct. 21, lit. c) din lege.

c) în cazul în care o categorie defavorizată respinge planul, nici o categorie de creanțe cu rang inferior categoriei defavorizate neacceptate, astfel cum rezultă din ierarhia prevăzută la art. 100 alin. (3), nu primește mai mult decât ar primi în cazul falimentului.

Această condiție este îndeplinită prin plan pentru categoriile 2 și 3 care primesc ca și la faliment (100%) - chiar dacă suma este mai mare cu dobânda, iar categoria 5 va primi la fel ca la faliment adică 285.862 lei. Nu este îndeplinită pentru categoria 4 (furnizori indispensabili) al cărei procent de satisfacere trebuie redus până la nivelul acordat creditorilor chirografari.

3.2. Aprobarea planului împotriva voinței creditorilor garantați:

Planul poate trece chiar fără acordul categoriei creditorilor garantați (categoria 1), deoarece, și dacă votează “pentru” plan doar salariații, creditorii bugetari și cei chirografari și una dintre aceste categorii este defavorizată, planul tot trece, fără a avea nevoie de acordul creditorilor garantați.

Aici trebuie observat că, în simularea distribuirii, partea negarantată a creanțelor garantate trece la categoria art. 123, pct. 7, însă nu va vota de 2 ori deoarece suntem la discuția asupra simulării distribuirii, nu la cea privind aprobarea planului.

La aprobarea planului, în cazuri ca acesta, în care creditorii garantați vor obține probabil doar 30-40% din valoarea creanței, sunt următoarele observații de făcut:

- creditorii garantați ar trebui trecuți în tabelul de creanțe, *ab initio*, doar cu valoarea evaluată realist a creanțelor lor, la nivelul garanției, conform dispozițiilor art. 41 alin. 2 care dispune următoarele: “creanțele garantate se înscriu în tabelul definitiv și/sau în tabelul definitiv consolidat, după caz, la valoarea garanțiilor, evaluată în conformitate cu art. 39 alin. (1) lit. A, dar nu mai mult decât valoarea totală a creanței garantate de acea garanție.”

- de regulă, deoarece băncile cer ca întreaga sumă a creanței să fie înscrisă ca garantată, creanța lor nu este repartizată în categoria creanțelor chirografare, pentru partea negarantată; astfel, băncile pierd oportunitatea de a vota și la categoria creditorilor garantați și, cu o influență hotărâtoare, la categoria creditorilor-chirografari.

- dacă însă se face distincția dintre valoarea garantată și cea negarantată a creanțelor garantate, se poate întâmpla ca, în cazul unei vânzări peste 2 - 3 ani (în reorganizare sau în faliment) prețul bunului garantat să crească peste valoarea evaluată în prezent, iar excedentul să nu mai ajungă integral la creditorul garantat.

Problema este că, în cazul prezentat, chiar fără acordul creditorilor garantați, ce reprezintă 51,44% din totalul masei credale, planul de reorganizare îndeplinește condițiile puse de lege și urmează a fi confirmat de către judecătorul-sindic.

Această concluzie apare și când sunt doar 2 categorii de creditori “planul considerându-se acceptat în cazul în care categoria cu valoarea totală cea mai mare a creanțelor a acceptat planul”(art. 101 alin. 1 lit. B).

Astfel într-un caz ipotetic:

- în prima categorie dintr-un total (teoretic) de 100.000 lei creanțe, acceptă planul creanțe de 60.000 lei și se opun creanțe în sumă totală de 40.000 lei.

- în a doua categorie, dintr-un total (de ex.) de 80.000 lei, acceptă planul creanțe de 20.000 lei și se opun creanțe ce totalizează 60.000 lei.

Planul va fi considerat acceptat deoarece are acordul primei categorii, ce grupează creanțe de 100.000 lei; adunând însă totalul creanțelor acceptante din cele 2 categorii (80.000 lei) constatăm că aceasta este inferior totalului creanțelor ce se opun planului (100.000 lei).

3. 3. Alți factori posibili:

■ Multe aspecte depind, în fiecare caz specific, de elemente cum sunt:

- modul de întocmire a tabelului de creanțe, care la rândul său, ține seama de:

- creativitatea administratorului judiciar (spre exemplu, crearea categoriei furnizorilor indispensabili; nu e necesară și vom avea doar max 4 categorii

- modul în care acest administrator sau evaluatorul evaluează bunurile supuse garanției;

- existența creanțelor afiliate sau/și subordonate, care-și pot schimba încadrarea în urma unor cesiuni către terți, cesiuni aparent valabile, dar neverificabile sub aspectul apartenenței cesionarului la același grup.

Totuși ideal ar fi ca textul legal să fie astfel articulat încât, să nu se poată obține confirmarea unui plan fără îndeplinirea a încă unei condiții și anume ca, indiferent de numărul de categorii, un plan să fie aprobat de către majoritatea absolută (valoric) a creanțelor admise la tabelul definitiv.

N.R.: Cifrele din cuprinsul articolului au fost rotunjite față de cele din tabelele anexă, pentru o mai ușoară parcurgere a textului.

TABEL 1: Tabelul definitiv de creante

DEBITOR: SC xxxxxxxxxxxx SRL

DOSAR NR. xxxx/xx/2010

TERMEN: xx.xx.xxxx

NR. CRT	DENUMIRE CREDITOR	Creanta	
		Creanta acceptata in echivalent LEI	% din grupa
I. Grupa creantelor garantate - art.121 alin.1 pct.2 din Legea nr.85/2006			
1	Banca nr. 1	853,879.40	16.05
2	Banca nr. 2	4,467,024.08	83.95
	TOTAL GRUPA	5,320,903.48	100.00
II. Grupa creantelor salariale - art.123 pct.2 din Legea nr.85/2006			
1	100 de salaria ti	46,476.50	100.00
	TOTAL GRUPA	46,476.50	100.00
III. Grupa creantelor bugetare - art.123 pct.4 din Legea nr.85/2006			
1	DIRECTIA GENERALA A FINANTELOR PUBLICE	283,095.50	87.93
2	DIRECTIA SANITARA VETERINARA	93.77	0.03
3	ADMINISTRATIA FONDULUI PENTRU MEDIU	114.50	0.04
4	DIRECTIA FISCALA A MUNICIPIULUI	38,635.50	12.00
	TOTAL GRUPA	321,939.27	100.00
IV. Grupa creantelor chirografare - art.123 pct.7 din Legea nr.85/2006			
1	CONSILIUL Local	56,724.64	1.26
2	Furnizor Energie electrica	25,989.88	0.58
3	Furnizor Gaz	8,169.10	0.18
4	Furnizor infrastructura telecomunicatii	4,721.66	0.10
5	Furnizor Apa si canal	1,169.43	0.03
6	Furnizor servicii de Salubritate	298.65	0.01
7	56 de Furnizori	482,030.27	10.67
8	Furnizor 1	41,937.22	0.93
9	Furnizor 2	97,254.75	2.15
10	Furnizor 3	97,254.75	2.15
11	Furnizor 4	133,705.00	2.96
12	Furnizor 5	133,705.00	2.96
13	Furnizor 6	54,367.73	1.20
14	Furnizor 7	65,203.94	1.44
15	Furnizor 8	90,000.00	1.99
16	Creditor Afiliat 1	2,703,968.22	59.88
17	Creditor Afiliat 2	519,456.18	11.50
	TOTAL GRUPA	4,515,956.39	100.00
V. Grupa creantelor subordonate - art.123 alin.1 pct.9 a) din Legea nr.85/2006			
1	Actual asociat unic	123,515.00	88.52
2	Fost asociat	16,019.00	11.48
	TOTAL GRUPA	139,534.00	100.00
	TOTAL	10,344,809.63	

TABEL 2: Distributia sumelor in ipoteza falimentului

DEBITOR: SC xxxxxxxxxxxxxx SRL

DOSAR NR. xxxx/xx/2010

TERMEN: xx.xx.xxxx

NR. CRT.	DENUMIRE CREDITOR	Creanta		Suma disponibila pentru distribuit	Distribuire creanta in cazul falimentului			
		Creanta acceptata in echivalent LEI	% din grupa		Suma primita la faliment	% primita din creanta acceptata	Suma Restanta dupa distribuire	Creanta restanta subordonata

I. Grupa creantelor garantate - art.121 alin.1
pct.2 din Legea nr.85/2006

1870555.68

1	Banca nr. 1	853,879.40	16.05		390685.68	45.75	-463,193.72	463,193.72
2	Banca nr. 2	4,467,024.08	83.95		1479870.00	33.13	2,987,154.08	2,987,154.08
	TOTAL GRUPA	5,320,903.48	100.00		1870555.68	35.15	3,450,347.80	3,450,347.80

751,351.14

II. Grupa creantelor salariale - art.123 pct.2
din Legea nr.85/2006

1	100 de salariati	46,476.50	100.00		46,476.50	100.00	0	0.00
	TOTAL GRUPA	46,476.50	100.00		46,476.50	100.00	704,874.64	0.00

III. Grupa creantelor bugetare - art.123 pct.4 din
Legea nr.85/2006

704,874.64

1	DIRECTIA GENERALA A FINANTELOR PUBLICE	283,095.50	87.93		283,095.50	100.00	0.00	0
2	DIRECTIA SANITARA VETERINARA	93.77	0.03		93.77	100.00	0.00	0
3	ADMINISTRATIA FONDUL UI PENTRU MEDIU	114.50	0.04		114.50	100.00	0.00	0
4	DIRECTIA FISCALA A MUNICIPIULUI	38,635.50	12.00		38,635.50	100.00	0.00	0
	TOTAL GRUPA	321,939.27	100.00		321,939.27	100.00	382,935.38	0

IV. Grupa creantelor chirografare - art.96 alin.1
din Legea nr.85/2006

382935.38

(Creditori Indispensabili)

1	CONSILIUL Local	56,724.64	58.43		56,724.64	100.00	0	0
2	Furnizor Energie electrica	25,989.88	26.77		25,989.88	100.00	0	0
3	Furnizor Gaz	8,169.10	8.42		8,169.10	100.00	0	0
4	Furnizor infrastructura telecomunicatii	4,721.66	4.86		4,721.66	100.00	0	0
5	Furnizor Apa si canal	1,169.43	1.20		1,169.43	100.00	0	0
6	Furnizor servicii de Salubritate	298.65	0.31		298.65	100.00	0	0
	TOTAL GRUPA	97,073.35	100.00		97,073.35	100.00	285,862.03	0

V. Grupa creantelor chirografare -
art.123 pct.7 din Legea nr.85/2006

285,862.03

1	56 de Furnizori	482,030.27	6.13		17510.50	3.63	-464519.77	464519.77
2	Furnizor 1	41,937.22	0.53		1523.43	3.63	-40413.79	40413.79
3	Furnizor 2	97,254.75	1.24		3532.93	3.63	-93721.82	93721.82
4	Furnizor 3	97,254.75	1.24		3532.93	3.63	-93721.82	93721.82
5	Furnizor 4	133,705.00	1.70		4857.04	3.63	-128847.96	128847.96
6	Furnizor 5	133,705.00	1.70		4857.04	3.63	-128847.96	128847.96
7	Furnizor 6	54,367.73	0.69		1974.99	3.63	-52392.73	52392.73
8	Furnizor 7	65,203.94	0.83		2368.63	3.63	-62835.30	62835.30
9	Furnizor 8	90,000.00	1.14		3269.39	3.63	-86730.61	86730.61
10	Creditor Afiliat 1	2,703,968.22	34.36		98225.84	3.63	-2605742.37	2605742.37
11	Creditor Afiliat 2	519,456.18	6.60		18870.05	3.63	-500586.12	500586.12
12	Banca nr. 2 (transfer parte neplatita)	463,193.72	5.89		16826.23	3.63	-446367.49	446367.49
13	Banca nr. 1 (transfer parte neplatita)	2,987,154.08	37.96		108513.01	3.63	-2878641.07	2878641.07
	TOTAL GRUPA	7,869,230.84	100.00		285862.03	3.63	-7583368.81	7583368.81

VI. Grupa creantelor subordonate - art.123
alin.1 pct.9 a) din Legea nr.85/2006

-7583368.81

1	Actual asociat unic	123,515.00	88.52		0	0	-123515	123515.00
2	Fost asociat	16,019.00	11.48		0	0	-16019	16019.00
	TOTAL GRUPA	139,534.00	100.00		0	0	-139534	139534.00

TOTAL	13,795,157.43				2621906.82	19.01	-9799578.57	11173250.61
--------------	----------------------	--	--	--	-------------------	--------------	--------------------	--------------------

Nota: In acest calcul nu sunt incluse cheltuielile de lichidare in caz de faliment,
pe care le aproximam la cca. 10% din valoarea activului societatii.

O reformă în arșița verii *)

OBSERVAȚII CRITICE LA LEGEA NR. 277/2009

Prof. univ. dr. Ion Turcu
Universitatea Babes-Bolyai
din Cluj-Napoca

I. Ce s-a schimbat?

(1) Examinând modificarea pct. 26 din art. 3 constatăm că autorii textului nou s-au lăsat duși de elanul reformativ și au umplut textul cu norme de procedură care nu își au locul în aceste definiții, pentru simplul motiv că depășesc cadrul firesc și necesar al definiției. Locul acestor reglementări este, după caz, la art. 46, 79, 80 etc. Probabil că pentru a echilibra contul, au omis să reglementeze o procedură importantă (art. 130)

(2) Legea nr. 277 din 7 iulie 2009 a produs o adevărată revoluție în domeniu în ce privește competența instanțelor judecătorești. Regula de competență care trimite la tribunalul sediului debitorului se aplică numai atunci când sediul tribunalului coincide cu sediul curții de apel la care este arondat. Dacă nu se regăsește această coincidență, competent este tribunalul al cărui sediu coincide cu sediul curții de apel. În cadrul acestui tribunal se va constitui, în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a legii o secție de insolvență. Dacă în acest județ s-a constituit un tribunal comercial, secția de insolvență va fi creată în acest tribunal comercial.

Este greu de imaginat în toate detaliile fenomenul care se va produce în aplicarea acestor reglementări. Avem experiența anilor precedenți când s-a modificat împărțirea teritorială administrativă a României și totodată competența instanțelor judecătorești.

Criza financiară mondială a provocat creșterea explozivă a numărului de dosare. Acum se adaugă plimbarea lor, cu inevitabilele rătăcirii, intenționate sau neintenționate, schimbarea judecătorului-sindic în aproape fiecare dosar, cu consecința obligației pentru nou investitul judecător-sindic de a citi mii de pagini etc. Noi știm, însă, că întotdeauna poate fi și mai rău și judecătorul-sindic poate aprecia că nu este ținut de imposibil, cu toate urmările firești. Dacă era nevoie de o mișcare dibace pentru a bloca justiția în acest domeniu, ea s-a realizat. *Desigur că, după ani și după criză, va fi bine și cald.*

(3) La art. 14 alin. (4) și (5) s-a suprimat valabilitatea votului prin corespondență cu semnătură legalizată de notar sau certificată de avocat. Motivele acestei schimbări încă nu ne sunt suficient de clare. Este, totuși, interesant să remarcăm o anumită inconsecvență legislativă. Tot în anul 2009 a fost modificată și Legea societăților comerciale nr. 31/1990 prin Legea nr. 88/2009. Art. 122 permite ținerea adunărilor generale și prin corespondență, inclusiv prin e-mail.

(4) Modificările operate la art. 22 alin. (1) și (3) sunt cu adevărat revoluționare, de substanță și imperios necesare. Ele constau în suprimarea vocabulei RON de după cuvântul lei. Ei, acum toate vor merge mult mai bine, în aplicarea acestei proceduri. Nu are absolut nicio importanță că au rămas neremediate vicii grave, timpul le va rezolva pe toate. Criza va trece, noi vom rămâne.

(5) În noua formulare a art. 32 alin. (2), soluția pe care o poate adopta judecătorul-sindic admitând opoziția creditorului este aceea de revocare a încheierii de deschidere a procedurii.

Este ușor de înțeles de ce judecătorul-sindic a optat întotdeauna pentru această variantă. Acum lucrurile au intrat în normalitate. Un simplu „nu” a fost suficient pentru aceasta. Prin urmare, dacă admite opoziția creditorilor la cererea debitorului pentru deschiderea procedurii, judecătorul-sindic nu poate menține deschisă procedura și revocă încheierea de deschidere a procedurii.

Rămâne în ceață formula care se referă la data apariției stării de insolvență, expresie care sugerează formula utilizată în procedura falimentului din codul comercial „data încetării plăților”, dar care nu mai apare în Legea nr. 85/2006 și este înlocuită cu data deschiderii procedurii.

(6) În ceea ce privește art. 77 alin. (2), nu este nimic surprinzător în toate aceste scutiri de taxe pentru practicienii în insolvență, după ce au devenit beneficiari, într-o proporție semnificativă, ai taxelor plătite de alte persoane, multe dintre acestea neavând nicio tangență cu procedurile de insolvență. Se confirmă astfel predicția pe care am făcut-o mai demult cu privire la valorile reformei profesiei juridice. Asupra acestor valuri se păstrează o tăcere consensuală.

(7) Textul art. 93¹ introdus prin Legea nr. 277/2009 pare a fi pășit cu stângul pentru că nu s-a bucurat de atenția cuvenită din partea autorilor. Așa se explică faptul că au rămas netipărite două cuvinte „în cazul” care își aveau locul după sintagma „anterioară deschiderii procedurii”.

Pe scurt, acest articol reglementează soarta antecontractului de vânzare-cumpărare cu dată certă și anterioară deschiderii procedurii, în cazul în care promitentul-vânzător are calitatea de debitor în procedură de insolvență.

În această situație, la cererea promitentului-cumpărător, obligațiile rezultând din antecontract vor fi executate de către administratorul judiciar/lichidator dacă sunt prezente următoarele condiții:

- prețul stipulat în antecontract a fost integral plătit sau cu certitudine poate fi plătit la data formulării cererii promitentului-cumpărător;
 - la acea dată bunul se află în posesia promitentului-cumpărător;
 - acest preț nu este inferior valorii de piață a bunului;
 - bunul nu prezintă o importanță determinantă pentru reușita unui plan de reorganizare.

(8) O modificare surprinzătoare s-a produs, desigur nu din eroare, în cea de-a doua frază a textului art. 130, care are ca obiect de reglementare soarta fondurilor nereclamate de către cei îndreptățiți.

Pentru a confirma zicala „iuțeala de mână”, termenul de reclamare a fondurilor s-a redus de trei ori, de la 90 la 30 de zile. Acesta nu este decât începutul, pentru că ceea ce urmează este și mai interesant.

Nu este reglementată procedura distribuirii, deși ea este însăși modalitatea de realizare a scopului legii. În schimb, ce risipă de procedură în art. 3 consacrat definițiilor!

Textul art. 130 nu reglementează momentul de la care începe să curgă termenul de 30 de zile, nici locul unde se află aceste fonduri în cele 30 de zile. De altfel, nicăieri nu se definește sintagma fonduri nereclamate. În felul acesta se poate înțelege că sunt nereclamate și fondurile care au creditor cunoscut pentru că textul face uz de expresia „cei îndreptățiți la acestea”. Prin urmare, se știe că aceste sume au un creditor îndreptățit să le primească. Totuși, lucrurile nu sunt clare.

Textul anterior al art. 130 preciza că lichidatorul va depune aceste fonduri nereclamate, după ce va expira termenul de 90 de zile, în contul averii debitorului deschis la bancă deodată cu deschiderea procedurii. Nu este elegant să ne interogăm (retoric?) ce se întâmpla anterior recente reforme cu fondurile deținute de lichidator. Să fie o simplă scăpare absența reglementării regimului juridic al acestor sume? Am putea admite, pentru discuția doctrinară, o astfel de ipoteză, adică absența preocupării pentru reglementare dacă nu ar veni textul Legii nr. 277/2009 să spulbere orice dilemă. „Fondurile nereclamate în termen de 30 de zile de către cei îndreptățiți la acestea” vor fi depuse în contul prevăzut la art. 4 alin. (4), adică fondul de lichidare din care se suportă și cheltuielile procedurii, inclusiv plata lichidatorului.

Așadar, există niște fonduri care reprezintă drepturi de creanță ale unor creditori concreți, cunoscuți de lichidator. După ce a deținut aceste fonduri, sau în contul averii debitorului sau în altă parte, lichidatorul nu are nicio obligație să mai notifice pe „cei îndreptățiți”, adică pe titularii creanțelor, ci poate să aștepte scurgerea unui termen de 30 de zile. Despre acest termen legea nu conține nicio reglementare cu privire la începerea curgerii termenului. După ce s-au scurs cele 30 de zile, lichidatorul varsă fondurile în sacul fără fund al fondului de lichidare, cu orientare mai precisă către contul filialei U.N.P.I.R. din care face parte lichidatorul, așa cum rezultă din noul text al art. 4 alin. (7).

Odată ajunse aici, fondurile sunt blindate prin dispoziția cuprinsă în alin. (10) al art. 4, în sensul că sunt intangibile și refractare la măsuri asigurătorii sau de executare silită.

Bravos națiune, halal să-ți fie!

În ce privește efortul doctrinar de a clarifica natura termenului de 30 de zile și de a lua poziție în controversa referitoare la dreptul de proprietate asupra dreptului de creanță care ar comporta și unele discuții despre prescriptibilitate, credem că este ridicol de inutil. Poate că pe malurile Senei ridicolul ucide, însă, cu siguranță, că pe malurile Dâmboviței nu s-a auzit despre așa ceva.

II. Ce nu s-a schimbat?

O importantă lacună a textului Legii nr. 85/2006, rămasă în afara obiectului O.U.G. nr. 173/2008 și a Legii nr. 277/2009, este

conturarea imprecisă a atribuțiilor judecătorului-sindic, referitor la soluționarea cererilor prin care se tinde la valorificarea unui drept al debitorului față de alte persoane.

În absența unei prevederi legale clare, explicite și neinterretabile, s-a format o opinie majoritară în sensul că aceste cereri nu intră în competența judecătorului-sindic, urmând să fie promovate și soluționate la alte instanțe, în conformitate cu regulile de competență instituite de C.pr.civ.¹

Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj a sesizat Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție cu un recurs în interesul legii, semnalând că instanțele din circumscripția acestei curți interpretează și aplică diferit prevederile art. 11 alin. (2), teza I din Legea nr. 85/2006.

Această sesizare a fost respinsă prin decizia nr. V din 19 ianuarie 2009, fără a fi examinată în fond, deoarece s-a constatat că nu sunt îndeplinite condițiile de investire a I.C.C.J., întrucât nu există practică judiciară neuniformă la nivelul țării, ci numai la nivelul Curții de Apel Cluj. În concluzie, decizia ICCJ este irelevantă, această instanță neputându-se pronunța asupra fondului problemei, deoarece a fost constrânsă la constatarea că problema nu există, pentru că toată jurisprudența are aceeași orientare.

Implicându-se în procedura de recurs în interesul legii, Ministerul Public a menționat că există o opinie majoritară care interpretează restrictiv textul, în sensul că atribuțiile judecătorului-sindic se limitează la controlul judecătoresc al activității administratorului și/sau al activității lichidatorului și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței. Judecătorul-sindic soluționează contestațiile privind activitatea administratorului judiciar sau a lichidatorului și procesele și cererile prevăzute în Legea procedurii insolvenței. Orice alte cereri, indiferent dacă debitorul din procedură are calitatea de reclamant sau de pârât, exced competenței judecătorului-sindic. Opinia Ministerului Public a fost argumentată prin: caracterul limitat al atribuțiilor judecătorului-sindic (1), prin riscul antrenării în procedura insolvenței a unor părți care nu au nici un astfel de interes și obligarea lor să se supună rigorilor Legii nr. 85/2006 (2), prin riscul încălcării unor norme de competență pentru cauze date în competența expresă a unei anumite instanțe (3), precum și prin privarea părților de dublul (un) grad de jurisdicție pentru cauzele în care hotărârile sunt susceptibile de apel și nu numai de recurs (4).

Argumentele de mai sus, care, pe alocuri, trădează o cunoaștere superficială a Legii nr. 85/2006, nu sunt imbatabile.

Afirmația conform căreia orice alte cereri „indiferent dacă debitoarea din procedură are calitatea de reclamant sau pârât” contrazice flagrant textul art. 36 al Legii nr. 85/2006. Conform acestei norme, „de la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale”. Rațiunea suspendării este concentrarea acestor acțiuni, indiferent dacă se află la un organ judiciar sau se află la un organ arbitral, la unica instanță devenită competentă, judecătorul-sindic. Așadar, textul menționat exclude o categorie de acțiuni de la competența altor instanțe decât judecătorul-sindic, acțiunile prevăzute de art. 36. Cele care au fost înregistrate anterior deschiderii procedurii se suspendă, reclamantii putând să își înregistreze creanțele în procedura de insolvență alături de ceilalți creditori care nu se aflau în situația de promovare a unei acțiuni judiciare sau extrajudiciare în momentul pronunțării deschiderii procedurii. Prin referirea la băncile unde debitorul are deschise conturi, se sugerează și suspendarea procedurilor de executare silită prin poprire bancară. Textul impune, în această situație, o interpretare extensivă care să se răsfrângă și asupra altor urmăriri silite prin care se tinde la realizarea creanțelor asupra bunurilor de altă natură ale debitorului („pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale”).

Argumentul care afirmă caracterul limitat al atribuțiilor judecătorului-sindic este în opoziție ireconciliabilă cu textul art. 11 al Legii nr. 85/2006, care, în enumerarea din alin. (1), utilizează sintagma „principalele atribuții”. Pentru orice interpret imparțial, această sintagmă sugerează că enumerarea de la lit. a) – n) este exemplificativă și nu limitativă (exhaustivă).

După opinia noastră, două argumente contrare legii subrezesc considerabil credibilitatea întregii argumentări. Cu toate acestea, vom continua examinarea argumentelor, pentru a verifica dacă rezistă unei abordări critice. Riscul încălcării unor norme de competență pentru cauze date în exclusivă atribuție a unei anumite instanțe este, teoretic și abstract vorbind, demn de a fi luat în calcul, dar numai dacă este prezentat cu argumente de text. Aceste exemple lipsesc cu desăvârșire din opinia Ministerului Public și după ce am constatat că primele două argumente sunt în vădită contradicție cu legea, nu putem credita cu încrederea oarbă temeinicia argumentului al treilea.

Cel de al patrulea argument este fragil și ușor de înlăturat tot prin referire la art. 36 din Legea nr. 85/2006. Analiza textului art. 36 (împreună cu art. 37) ne permite concluzia că nu se operează nicio distincție între categoriile posibile de acțiuni, a căror diversitate ar fi putut cuprinde și unele pricini pentru care se prevăd trei grade de jurisdicție, adică și apelul, nu numai recursul.

În concluzie, toate argumentele Ministerului Public sunt neconvingătoare, atunci când nu sunt nelegale, ceea ce este surprinzător pentru misiunea constituțională a acestui organ.

Problema pe care o examinăm are o importanță majoră atât pentru soluționarea corectă a fiecărui dosar, cât și pentru ansamblul procedurilor de insolvență cu care este investită justiția. Credem că judecătorul-sindic care se privează de capacitatea și de prerogativa sa de a soluționa cererile care privesc pretenții ale debitorului față de alte persoane și rămâne dezarmat, pasiv și neputincios în fața fenomenului, necontrolabil pentru judecătorul-sindic, al judecății pe care o efectuează alți magistrați în alte instanțe și alte grade de jurisdicție nu se regăsește în cadrul normalității. Ca simplu spectator al manevrelor de tergiversare pe care le pot practica atât datornicii debitorului, cât și debitorul însuși sau asociații/acționarii acestuia, el își vede succesul misiunii cu care a fost investit condiționat de factori incontrollabili, pentru că înainte de terminarea proceselor la care ne referim, el nu poate încheia configurarea averii debitorului și nu poate aproba distribuția finală. Uneori creanțele debitorului și procesele sale pentru realizarea acestor creanțe se numără cu zecile sau chiar cu sutele și, în raport de situația concretă, unele pot parcurge trei grade de jurisdicție, la care se pot adăuga contestații și alte căi de atac, posibilitățile de tergiversare cu arme legale fiind aparent infinite. Creditorii debitorului se văd și ei privați de instrumentele necesare pentru a disciplina comportamentul judiciar al debitorului sau al datornicilor acestuia în procedurile desfășurate la alte instanțe. Soluționarea acestor procese pune la grea încercare posibilitatea administratorului judiciar de a participa la dezbateri pentru a influența soluționarea pricinilor cu celeritate și cu deplină legalitate.

Dacă argumentele de mai sus lasă impresia că aparțin oportunității, în continuare vom expune argumente de text care pledează în favoarea opiniei pe care o susținem.

Textul art. 11 alin. (1) este categoric susceptibil de interpretare extensivă, datorită caracterului exemplificativ al enumerării. O astfel de interpretare permisă de text conduce la concluzia că aparțin tot competenței judecătorului-sindic și alte procese și cereri de natură judiciară „afere procedurii insolvenței”, ca și cererile și procesele a căror finalitate este întregirea averii debitorului. Scopul procedurii este maximizarea recuperării creanțelor prin maximizarea valorii averii debitorului. Procesele prin care se valorifică un drept al debitorului față de alte persoane au finalitatea menționată mai sus și,

în mod firesc, aparțin tot judecătorului-sindic. Datorită poziției sale, judecătorul-sindic, asistat de administratorul judiciar/lichidator, este cel mai competent să realizeze valorificarea eficientă a drepturilor debitorului.

Dacă toate procesele contra averii debitorului se suspendă conform art. 36 pentru a se concentra la dosarul de insolvență, identitatea de scop pledează pentru concluzia că și procesele în care debitorul își promovează propriile drepturi față de terțe persoane trebuie să fie concentrate la aceeași instanță, pentru că și aceste valori se cer a fi integrate cât mai rapid în averea debitorului, așa cum o definește pct. 2 al art. 3 („inclusiv bunurile dobândite în cursul procedurii”).

Cel de al doilea alineat al art. 11 nu poate fi interpretat ca o limitare a primului alineat, pentru că ar fi absurd să se contrazică în alin. (2) afirmația din alin. (1) al aceluiași articol. Absurd nu înseamnă imposibil, după cum a dovedit-o Ministerul Public. Expresia „sunt limitate” din alin. (2) se cere a fi înțeleasă în legătură cu cea de a doua frază din acest alineat, adică în scopul de a explica de ce judecătorul-sindic nu mai deține atribuții manageriale.

În concluzie, teza care justifică atribuția judecătorului-sindic de a soluționa procesele și cererile debitorului față de terțe persoane și care privesc tot averea debitorului, este nu numai compatibilă, ci chiar este impusă de principiile celerității maximizării recuperării creanțelor și concentrării tuturor litigiilor referitoare la reconstituirea și lichidarea averii debitorului la instanța pe care o reprezintă judecătorul-sindic. Credem cu toată convingerea că jurisprudența contrară acestei concluzii este nelegală și se poate explica numai prin scăparea totală din vedere a acestor aspecte la redactarea legii.

Afirmația conform căreia ne aflăm în prezența unei scăpări din vedere se sprijină și pe inexistența unui text care să dispună cu claritate că aceste procese vor fi inițiate sau vor fi continuate la alte instanțe, precum și că judecătorul-sindic, terminându-și misiunea cu obiective restrânse, în sensul pe care unii comentatori vor să îl acrediteze, va aștepta pasiv ca diferiți magistrați din felurite jurisdicții să ajungă la hotărâri irevocabile. Cât timp ar putea dura o astfel de așteptare nu se poate prevedea, dar ceea ce nu se poate nega este că o asemenea așteptare fatalistă nu se conciliază nicidecum cu obligația de celeritate prevăzută în art. 5 alin. (2) al Legii nr. 85/2006.

Argumente de text în favoarea tezei pe care o susținem pot fi și dispozițiile art. 77-85, care indică explicit competența judecătorului-sindic pentru judecarea cererilor vizând anularea unor acte ale debitorului. În art. 90 se reglementează posibilitatea ca proprietarii unor bunuri aflate cu titlu precar în averea debitorului să revendice aceste bunuri. Textul nu prevede în mod explicit competența judecătorului-sindic, dar în această privință jurisprudența este unanimă în recunoașterea competenței acestuia.

În concluzie finală, apreciem că jurisprudența actuală este greșit orientată sub aspectul pe care l-am analizat și îndreptarea se poate realiza chiar și fără a face uz de calea legiferării.

Notă:

1 Cu titlu de exemplu, decizia nr. 206R/2007 a Curții de Apel București, secția a VI-a comercială, publicată în Culegerea de practică judiciară în materie comercială, vol. II, Editura Wolters Kluwer București, 2009, p. 150, cu privire la constatarea unui drept de superficie și a unui drept de servitute și Decizia nr. 1368/2007 a Curții de Apel București, secția a VI-a comercială, publicată în aceeași culegere, p. 154, privind acțiunea în evacuare.

*) N.R. Articolul a fost primit spre publicare în anul 2009, titlul acestuia referindu-se la vara celui an, când a fost publicată Legea nr. 277/2009 (M.O. nr. 486/14.07.2009).

TRATATUL DE LA LISABONA.

Geneză și conținut

Prof. univ. dr. Augustin FUEREA
Facultatea de Drept a Universității București

La **1 decembrie 2009**, Comisia Europeană dădea publicității un document prin care saluta intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, astfel: „Tratatul de la Lisabona intră în vigoare astăzi, 1 decembrie 2009. Acest eveniment va fi marcat de o ceremonie care va avea loc la Lisabona, ceremonie organizată în comun de către guvernul portughez, președinția suedeză și Comisia Europeană. Comisia are convingerea că noul Tratat oferă noi avantaje semnificative pentru cetățeni și că acesta va soluționa problema instituțională pentru viitorul apropiat. Acest lucru va permite Uniunii Europene să se concentreze deplin pe gestionarea unei ieșiri fără obstacole din criza economică și financiară și să avanseze strategia privind o creștere mai ecologică pentru anul 2020”¹.

În legătură cu acest Tratat, nu puține au fost întrebările care au apărut și continuă să apară, în timp, din partea specialiștilor ori a nespecialiștilor aparținând unor categorii socio-profesionale având un caracter pronunțat eterogen, și anume: sociologi, politologi, filosofi, economiști și, de ce nu ... juriști. Varietatea și, pe cale de consecință, complexitatea întrebărilor includ o paletă destul de diferită a problematicei preocupărilor, preocupări care pornesc de la elemente de formă (exemplu: oportunitatea, necesitatea și utilitatea Tratatului în condițiile actualei crize) și ajungând la cele de fond care vizează, cu precădere, conținutul Tratatului în substanțialitatea sa (exemplu: personalitatea juridică a Uniunii Europene, mecanismele decizionale nou instituite, dobândirea și pierderea statutului de stat membru al UE, elementele de reformă instituțională, Președinția Consiliului European, Înalțul reprezentant pentru afacerile externe și politica de securitate ș.a.).

Retrospectiv privind, însă, observăm faptul că Tratatul de la Lisabona este rezultatul eforturilor derulate timp de peste 16 ani, câți au trecut de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht², Tratat care a pus bazele UE³. Încă din acea perioadă, statele membre (în număr de 12) au încercat să gândească o Uniune Europeană capabilă să funcționeze și într-o Europă extinsă. A urmat, în anul 1995, prima extindere a UE⁴ și, după, încă, 9 ani, cea mai mare extindere pe care o cunoscuse Uniunea până atunci⁵. În acest interval, însă, construcția comunitară a fost

marcată atât de succese, cât și de eșecuri. Avem în vedere, referitor la succese, semnarea și intrarea în vigoare a Tratatelor de la Amsterdam⁶ și Nisa⁷. Ambele tratate urmăresc drept obiectiv principal, alături de altele, reformarea instituțiilor comunitare, astfel încât acestea să reușească să facă față noilor provocări datorate extinderii UE, și nu numai. Eșecul, contemporan al UE, apreciem că îl reprezintă, fără îndoială, respingerea Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa de către cele două state fondatoare (Franța și Olanda), respingere care a condus la abandonarea acestuia, în ultimă instanță.

Procesul de reformă instituțională, însă, a fost relansat odată cu Summit-ul de la Bruxelles, din 21-22 iunie 2007, Summit desfășurat sub președinția Germaniei. Așteptările de la președinția germană au fost mari, deoarece acestea și-au găsit consacarea chiar în ultima decadă a ultimei luni de exercitare a mandatului prezidențial. Dintre Concluziile Președinției germane, încheiate, cu succes, în iunie 2007, rețin atenția, pentru studiul nostru, în special, următoarele: *Consiliul European invită viitoarea Președinție⁸ să redacteze textul unui proiect de tratat⁹, în conformitate cu termenii mandatului și să îl prezinte în cadrul CIG¹⁰, de îndată ce aceasta va fi deschisă. CIG își va finaliza activitatea cât mai rapid posibil, și, în orice caz, înainte de sfârșitul anului 2007¹¹, în vederea acordării unei perioade suficiente pentru ratificarea tratatului¹² rezultat în urma acestei activități înainte de alegerile parlamentare europene din iunie 2009*¹³. O astfel de decizie a fost luată pentru că, așa cum se precizează la punctul 8 al „Concluziilor”¹⁴, „după doi ani de nesiguranță cu privire la procesul de reformare a tratatului în cadrul Uniunii, a sosit momentul rezolvării acestei chestiuni, astfel încât Uniunea să avanseze. Această perioadă de reflecție a dat, între timp, prilejul unei dezbatere publice extinse și a ajutat la pregătirea terenului pentru adoptarea unei soluții”.

Deși, „Mandatul renunță la realizarea unui singur tratat constituțional menit să le înlocuiască pe cele existente, abandonează o terminologie care ar fi în măsură să le dea cetățenilor o percepție clară asupra naturii acțiunilor Uniunii, nu păstrează un set de simboluri care le-ar permite cetățenilor să se identifice mai ușor cu Uniunea Europeană și cuprinde câteva

clauze de excludere voluntară (opt-out) în anumite domenii cu privire la care unele state membre au ridicat obiecții și nu ia în considerare în mod suficient noile provocări cu care se confruntă Uniunea de la semnarea Tratatului Constituțional”¹⁵, Parlamentul European oferă, la 11 iulie 2007, avizul său privind Conferința Interguvernamentală. Două zile mai târziu, Comisia Europeană prezenta (la 13 iulie 2007) Avizul, întemeiat pe articolul 48 din Tratatul privind Uniunea Europeană, referitor la Conferința reprezentanților guvernelor statelor membre, convocată în vederea revizuirii tratatelor („Reformarea Europei pentru secolul 21”)¹⁶. Așa cum observă și Comisia Europeană în documentul menționat, Consiliul European din iunie 2007 a adoptat un mandat precis pentru Conferința interguvernamentală. „Mandatul a fost rodul unui compromis elaborat cu mare grijă”¹⁷. Acest compromis constă în aceea că unele dintre modificările convenite la CIG din 2004¹⁸ nu au fost reținute și că au fost acordate o serie de derogări unor state membre. Eliminarea unor aspecte, „precum și modificările din cauza cărora textul tratatului este mai greu și au fost elementele necesare ale unui acord global la care au subscris toate statele membre”¹⁹. Se dorește ca modificările propuse să ofere Uniunii Europene o bază instituțională și politică solidă, prin care să răspundă așteptărilor cetățenilor ei.

Urmărind, cronologic, evenimentele, observăm faptul că, la 5 octombrie 2007, Președinția CIG transmite textul complet al „Tratatului de modificare a Tratatului privind UE și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, inclusiv protocoalele, precum și declarațiile la Actul final, astfel cum au rezultat în urma grupului experților juridici”, atât, Conferinței Interguvernamentale la nivel de miniștri ai afacerilor externe (care a avut loc la 15 octombrie 2007), cât și CIG la nivel de șefi de stat sau de guvern (desfășurată la 18 octombrie 2007).

La 3 decembrie 2007, Conferința reprezentanților guvernelor statelor membre, reunită la Bruxelles, a elaborat și a prezentat Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene²⁰. Tratatul a fost semnat sub președinție portugheză, la Lisabona, la 13 decembrie 2007, dată la care a fost declanșată procedura ratificării de către statele membre. Statele au agreeat, în majoritatea lor covârșitoare, procedura ratificării în cadrul legislativului, Irlanda rămânând consecventă sistemului dat de ratificarea prin referendum, fapt care a și încetinit finalizarea unei astfel de etape (numai după ce a obținut o serie de garanții juridice, prin cel de-al doilea referendum organizat, Irlanda a ratificat Tratatul). Cu toate acestea, nu Irlanda a fost ultimul stat care a depus instrumentul de ratificare, acest lucru întâmplându-se din partea Cehiei²¹.

La 1 decembrie 2009, făcându-se aplicarea celei de-a doua variante înscrise în articolul 6 din Tratatul de la Lisabona²², acesta a intrat în vigoare (prima variantă precizând faptul că Tratatul intră în vigoare la 1 ianuarie 2009, sub condiția ca toate instrumentele de ratificare să fi fost depuse).

Chiar în ziua intrării în vigoare a Tratatului, la nivelul Consiliului, au fost luate unele decizii în vederea punerii în aplicare a Tratatului. Astfel, „în urma acordului politic la care au ajuns șefii de stat sau de guvern la 19 noiembrie, Consiliul European a decis: alegerea d-lui Herman Van Rompuy în calitate de președinte al Consiliului European între 1 decembrie 2009 și 31 mai 2012 și numirea, cu acordul președintelui Comisiei, a d-nei Catherine Ashton în calitate de înalt reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 1 decembrie 2009 și până la finalul actualului mandat al Comisiei.

De asemenea, Consiliul European și-a adoptat propriul regulament de procedură, precum și o decizie privind exercitarea

președinției Consiliului. În plus, Consiliul a decis (...) numirea d-lui Pierre de Boissieu în calitate de secretar general al Consiliului între 1 decembrie 2009 și până în ziua următoare reuniunii Consiliului European din iunie 2011. Totodată, Consiliul și-a adoptat regulamentul de procedură, precum și o decizie privind măsurile de punere în aplicare a deciziei Consiliului European pentru exercitarea Președinției Consiliului”²³.

Potrivit președintelui Comisiei Europene, José Manuel Durao Barroso: „Tratatul de la Lisabona pune cetățenii în centrul proiectului european. Mă bucur că, în prezent, beneficiem de instituții adecvate care pot să acționeze, dar și de o perioadă de stabilitate, astfel încât să ne putem concentra întreaga energie asupra realizării a ceea ce este important pentru cetățenii noștri”²⁴.

Într-o structură complexă, care cuprinde un preambol, 7 articole²⁵, două serii de protocoale²⁶, o anexă, actul final și 65 de declarații cu privire la dispozițiile tratatelor, Tratatul de la Lisabona aduce mai multe elemente de noutate, între care le enunțăm pe cele care fac trimitere la personalitatea juridică a Uniunii Europene și competențele acesteia, dar nu numai. În temeiul personalității juridice, pe care Uniunea a dobândit-o, prin Tratatul de la Lisabona²⁷, aceasta (Uniunea) nu este autorizată „în nici un fel să legisla sau să acționeze în afara competențelor care îi sunt conferite de către statele membre prin tratate”²⁸.

În stabilirea raportului dintre dreptul UE²⁹ și dreptul intern al statelor membre, inclusiv, din punctul de vedere al priorității, este important de realizat distincția între competențele ce revin, pe de o parte, Uniunii și, pe de altă parte, statelor membre. În acest sens, rețin atenția următoarele:

Potrivit art. 3 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), „**competența Uniunii este exclusivă** în următoarele domenii: (a) uniunea vamală; (b) stabilirea normelor privind concurența necesare funcționării pieței interne; (c) politica monetară pentru statele membre a căror monedă este euro; (d) conservarea resurselor biologice ale mării în cadrul politicii comune privind pescuitul; (e) politica comercială comună”, dar și pentru „încheierea unui acord internațional în cazul în care această încheiere este prevăzută de un act legislativ al Uniunii, ori este necesară pentru a permite Uniunii să își exercite competența internă, sau în măsura în care aceasta ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare a acestora”. În toate aceste cazuri, „numai Uniunea poate legisla și adopta acte cu forță juridică obligatorie, statele membre putând să facă acest lucru numai în cazul în care sunt abilitate de Uniune sau pentru punerea în aplicare a actelor Uniunii”³⁰.

În continuare, Tratatul menționează care sunt domeniile în care **competența Uniunii este partajată** cu statele membre, și anume: „(a) piața internă; (b) politica socială, pentru aspectele definite în prezentul tratat; (c) coeziunea economică, socială și teritorială; (d) agricultura și pescuitul, cu excepția conservării resurselor biologice ale mării; (e) mediul; (f) protecția consumatorului; (g) transporturile; (h) rețelele transeuropene; (i) energia; (j) spațiul de libertate, securitate și justiție; (k) obiectivele comune de securitate în materie de sănătate publică, pentru aspectele definite în prezentul tratat”³¹. Acestor prevederi li se adaugă și următoarele: „În domeniile cercetării, dezvoltării tehnologice și spațiului, Uniunea dispune de competență pentru a desfășura acțiuni și, în special, pentru definirea și punerea în aplicare a programelor, fără ca exercitarea acestei competențe să poată avea ca efect împiedicarea statelor membre de a-și exercita propria competență. În domeniile cooperării pentru dezvoltare și ajutorului umanitar, Uniunea dispune de competență pentru a întreprinde acțiuni și pentru a duce o politică comună, fără ca

exercitarea acestei competențe să poată avea ca efect lipsirea statelor membre de posibilitatea de a-și exercita propria competență³². De asemenea, „Uniunea și statele membre pot legifera și adopta acte obligatorii din punct de vedere juridic în acest domeniu. Statele membre își exercită competența în măsura în care Uniunea nu și-a exercitat-o. Statele membre își exercită din nou competența în măsura în care Uniunea a hotărât să înceteze să și-o mai exercite³³”.

În completarea acestor dispoziții, regăsim art. 6 TFU, articol care, între altele, enumeră domeniile în care **Uniunea este competentă să desfășoare acțiuni de sprijinire, de coordonare sau completare** a acțiunii statelor membre: „(a) protecția și îmbunătățirea sănătății umane; (b) industria; (c) cultura; (d) turismul; (e) educația, formarea profesională, tineretul și sportul; (f) protecția civilă; (g) cooperarea administrativă”. „Actele Uniunii obligatorii din punct de vedere juridic, adoptate pe baza dispozițiilor tratatelor referitoare la aceste domenii, nu pot implica armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre. Întinderea și condițiile exercitării competențelor Uniunii sunt stabilite prin dispozițiile tratatelor referitoare la fiecare domeniu³⁴”.

Fără a intra în detalii, trebuie, totuși, precizat faptul că, spre deosebire de prevederile Tratatelor comunitare, repartizarea competențelor, anterior intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, între Uniune și statele membre a suferit unele modificări, și anume: până la data de 1 decembrie 2009, competențele erau sistematizate, astfel: competențe exclusiv comunitare (politica agricolă, politica comercială, politica transporturilor și pescuitul); competențe partajate (de ex.: mediul, energia, politica socială ș.a.) și competențe exclusiv naționale (justiție și afaceri interne, politica externă și de securitate comună, ca piloni de cooperare ai UE). În prezent, așa cum se poate observa, competențele sunt altfel ierarhizate, și anume: competențe exclusiv ale Uniunii; competențe partajate și acțiuni de sprijinire, de coordonare sau completare a acțiunii statelor membre. Tot ca noutate, o serie de domenii repartizate, până la Tratatul de la Lisabona, exclusiv Comunităților, azi le regăsim în cadrul competențelor partajate.

La o atentă analiză a art. 5 din Tratatul privind funcționarea UE, observăm că, indiferent despre care anume de competențe vorbim, delimitarea lor, la nivelul Uniunii, este guvernată de principiul atribuirii, iar exercitarea este reglementată de principiile subsidiarității și proporționalității. „În temeiul principiului atribuirii, Uniunea acționează numai în limitele competențelor care i-au fost atribuite de statele membre prin tratate pentru realizarea obiectivelor stabilite prin aceste tratate. Orice competență care nu este atribuită Uniunii prin tratate aparține statelor membre. În temeiul principiului subsidiarității, în domeniile care nu sunt de competența sa exclusivă, Uniunea intervine numai dacă și în măsura în care obiectivele acțiunii preconizate nu pot fi realizate în mod satisfăcător de statele membre nici la nivel central, nici la nivel regional și local, dar datorită dimensiunilor și efectelor acțiunii preconizate, pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii³⁵”.

Tratatul de la Lisabona modifică tratatele privind Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană, dar și Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice. „Acesta conferă Uniunii cadrul legislativ și instrumentele necesare pentru a face față provocărilor viitoare și pentru a răspunde cerințelor cetățenilor³⁶”.

De asemenea, asigură cadrul general pentru ca cetățenii europeni să aibă „un cuvânt de spus în domeniul afacerilor europene și pentru ca drepturile lor fundamentale să fie consacrate într-o

Cartă. Uniunea Europeană va fi mai bine pregătită să răspundă așteptărilor în domeniul energiei, schimbărilor climatice, criminalității transfrontaliere și imigrației³⁷”.

Printre modificările intervenite odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, rețin atenția, după cum urmează:

- „Parlamentul European și parlamentele naționale vor avea o contribuție mult mai mare la procesul decizional al Uniunii Europene, iar cetățenii vor avea dreptul să fie informați cu privire la deciziile adoptate de miniștri la nivelul UE. Toți cetățenii europeni vor avea posibilitatea de a influența propunerile legislative ale UE;

- valorile și obiectivele Uniunii Europene vor fi stabilite mai clar ca niciodată. De asemenea, Carta Drepturilor Fundamentale va beneficia de același statut juridic ca și tratatele;

- înființarea unor posturi noi în vederea unei mai mari coerențe a diferitelor sectoare ale politicii sale externe, cum ar fi diplomația, securitatea, comerțul și ajutorul umanitar³⁸;

- consolidarea capacității Uniunii de a acționa, prin ameliorarea coerenței acțiunilor externe, extinderea „gamei de politici interne, obținerea de rezultate și realizarea unor politici mai eficiente din punctul de vedere al cetățenilor și modernizarea instituțiilor, astfel încât acestea să garanteze funcționarea unei Uniuni cu 27 de state membre.

- dobândirea de către Uniunea Europeană a unei poziții mai puternice și mai coerente pe plan extern, deoarece: reunește funcția de Înalț Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate cu aceea de vicepreședinte al Comisiei; creează un Serviciu european pentru acțiune externă care îl va sprijini pe noul Reprezentant în realizarea dublei sale misiuni; ameliorează asistența diplomatică și consulară oferită cetățenilor care călătoresc în țări terțe (...);

- pentru prima dată, tratatele cuprind o secțiune dedicată energiei, care stabilește ca obiective pentru politica Uniunii din acest sector asigurarea unei bune funcționări a pieței energiei (în special în ceea ce privește aprovizionarea cu energie și promovarea eficienței energetice și a economiei de energie) și dezvoltarea unor surse de energie noi și regenerabile;

- instituirea de noi posibilități pentru a aborda, de exemplu, aspecte legate de protecția civilă sau de sănătatea publică în context transfrontalier și pentru a sprijini activitățile transfrontaliere în domeniul sportului;

- plasarea libertății, justiției și a securității în centrul priorităților sale. Uniunea Europeană poate să acționeze mai eficient împotriva grupărilor criminale care fac trafic de persoane, să promoveze și să sprijine acțiunile în domeniul prevenirii criminalității și să ajute la combaterea terorismului prin înghețarea activelor. Mai mult decât atât, Tratatul confirmă angajamentul UE de a elabora o politică comună privind imigrația și conține, de asemenea, o „clauză de solidaritate”, potrivit căreia Uniunea și statele membre vor acționa împreună în spirit de solidaritate în cazul în care un stat membru este ținta unui atac terorist sau victima unei catastrofe naturale sau provocate de om;

- obținerea de către Uniunea Europeană a posibilității de a pune în aplicare mai bine politicile sale destinate să asigure creșterea economică și competitivitatea, să amelioreze condițiile sociale și de muncă, să întărească securitatea personală și colectivă, să promoveze un mediu mai curat și condiții de sănătate mai bune, să dezvolte coeziunea și solidaritatea între statele membre, precum și progresul științific și tehnologic și, nu în ultimul rând, să-și îmbunătățească capacitatea de a acționa pe plan extern;

- realizarea unui sistem instituțional stabil, ceea ce înseamnă

mai multă rapiditate și transparență pentru procesul decizional, consolidarea controlului democratic, precum și respectarea mai strictă a principiului conform căruia deciziile se iau la nivel corespunzător. Cetățenii vor ști mai bine care sunt responsabilitățile fiecărei părți implicate și motivele care determină Uniunea Europeană să acționeze;

- pentru prima dată, cetățenii pot cere direct Comisiei să propună o inițiativă care prezintă interes pentru ei și care ține de competența Uniunii, prin adunarea a un milion de semnături din diferite state membre³⁹.

Un element de noutate îl reprezintă faptul că Tratatul de la Lisabona⁴⁰ aduce în discuție, astfel: „Conferința reamintește că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, tratatele și legislația adoptată de Uniune pe baza tratatelor au prioritate în raport cu dreptul statelor membre, în condițiile prevăzute de jurisprudența menționată anterior⁴¹”.

În ce privește Avizul Serviciului juridic al Consiliului, din 22 iunie 2007, prin acesta se precizează că: „Din jurisprudența Curții de Justiție reiese că supremația dreptului comunitar (al UE – n.n.) este un principiu fundamental al dreptului comunitar (al UE⁴² – n.n.). Conform Curții, acest principiu este inherent naturii specifice a Comunității Europene (al UE – n.n.). La data primei hotărâri din cadrul acestei jurisprudențe consacrate (... Costa/Enel), supremația nu era menționată în Tratat. Situația nu s-a schimbat nici astăzi. Faptul că principiul supremației nu va fi inclus în viitorul tratat nu va schimba în nici un fel existența principiului și jurisprudența în vigoare a Curții de Justiție⁴³”.

Pe cale de consecință, rezultă că „(...) izvorând dintr-o sursă independentă, dreptului născut din tratat nu ar putea, dată fiind natura sa specifică originală, să i se opună, din punct de vedere juridic, un text intern, indiferent de natura acestuia, fără a-și pierde caracterul comunitar și fără a fi pus în discuție fundamentul juridic al Comunității (al UE – n.n.) înseși⁴⁴”.

Elementele de reformă urmărite prin Tratatul de la Lisabona, în materie decizională, urmăresc, cu precădere, democratizarea acestui proces prin implicarea instituțiilor cu cea mai largă legitimare democratică existentă atât la nivel național, cât și la nivel european (parlamente naționale și Parlamentul European).

O realitate evidentă este aceea care face obiectul reglementării Tratatului cu trimitere la cooperarea judiciară în materie civilă, cooperarea judiciară în materie penală și cooperarea polițienească, aspecte pe care le vom dezvolta în articolele următoare.

Este o realitate evidentă faptul că evenimentul anului 2009 l-a reprezentat intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, instrument juridic de referință pentru societatea internațională, în general, și pentru cea europeană, în special, instrument cu privire la care nu puține vor fi dezbaterile aflate, acum, numai la început.

Note:

¹ Reference: IP/09/1855. Sursa: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do>

² Tratatul a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993.

³ În acest sens, art. A din Tratat, potrivit căruia „Prin prezentul tratat, Înaltele Părți Contractante instituie între ele o Uniune Europeană, denumită în continuare Uniune”.

⁴ Au aderat la UE încă trei state, și anume: Austria, Finlanda și Suedia.

⁵ Este vorba despre extinderea din anul 2004, în urma căreia UE număra 25 de state membre.

⁶ Semnat în anul 1997 și intrat în vigoare la 1 mai 1999.

⁷ Semnat în anul 2001 și intrat în vigoare la 1 februarie 2003.

⁸ Președinția portugheză (iulie – decembrie 2007).

⁹ Text care face deja obiectul actualei analize.

¹⁰ Conferința Interguvernamentală.

¹¹ Sarcină care, așa cum observăm, a fost îndeplinită.

¹² Ratificarea s-a întins pe întreaga perioadă a anilor 2008 și 2009. Pentru a preveni unele dificultăți, toate statele membre (excepție făcând Irlanda) au urmat procedura ratificării prin legislativ. Irlanda a supus Tratatul ratificării prin referendum. Ungaria a fost primul stat care, la cinci zile după semnare, a și ratificat Tratatul.

¹³ Punctul 11 din Concluziile Președinției Consiliului European de la Bruxelles (21-22 iulie 2007) – <http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms>

¹⁴ Prin „Concluzii” înțelegem Concluziile Președinției Consiliului European de la Bruxelles (21-22 iulie 2007).

¹⁵ Rezoluția Parlamentului European din 11 iulie 2007 privind convocarea Conferinței interguvernamentale (CIG): avizul Parlamentului European (articolul 48 din Tratatul UE) (11222/2007 – C6-0206/2007 – 2007/0808 (CNS)). Documentul poate fi consultat pe <http://register.consilium.europa.eu/pdf/ro/07>

¹⁶ COM (2007) 412 final. Documentul poate fi consultat la <http://register.consilium.europa.eu/pdf/ro>

¹⁷ Punctul 2 din Avizul Comisiei (pag. 4).

¹⁸ Conferința Interguvernamentală dedicată Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa.

¹⁹ Potrivit Avizului Comisiei Europene (COM(2007) 412 final).

²⁰ Tratatul poate fi consultat la <http://www.consilium.europa.eu>

²¹ Cehia a depus instrumentul de ratificare în data de 13 noiembrie 2009.

²² „...în prima zi a lunii care urmează depunerii instrumentului de ratificare de către statul semnatar care îndeplinește ultimul această formalitate” (art. 6 din Tratatul de la Lisabona).

²³ Punerea în aplicare a Tratatului de la Lisabona, Bruxelles, 1 decembrie 2009, 16919/09 (Presse 362) (OR. en). Sursa: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do>

²⁴ Comisia Europeană salută intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Reference: IP/09/1855. Sursa: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction>.

²⁵ Articolul 1 modifică Tratatul privind Uniunea Europeană, având 61 de alineate; articolul 2 modifică Tratatul de instituire a Comunității Europene, cu 295 de alineate; articolele 3 – 7 conțin dispoziții finale.

²⁶ 37, în total.

²⁷ Articolul 47 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

²⁸ Potrivit Tratatului de la Lisabona, „18. Declarație cu privire la personalitatea juridică a Uniunii Europene”.

²⁹ Intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona presupune, între altele, inclusiv, declanșarea demersurilor privind redenumirea și redefinirea ramurilor de drept incidente (trecerea de la ramurile de drept tradiționale, cum este cazul dreptului comunitar, al dreptului comunitar european, dreptului instituțional comunitar european sau al dreptului comunitar al afacerilor, la dreptul Uniunii Europene, dreptul instituțional al Uniunii Europene, respectiv dreptul afacerilor Uniunii Europene). O astfel de evoluție este subliniată, între altele, și de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în Comunicatul de presă nr. 108/09 din 10 decembrie 2009 privind hotărârea în cauză C-345/08 Krzysztof Pesla c/Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern, Comunicat în cadrul căruia, prin mențiunea făcută, face vorbire, pentru prima dată, despre „interpretarea dreptului Uniunii sau (...) validitatea unui act al Uniunii”.

³⁰ Art. 2 alin. (1) TFU.

³¹ Art. 4 alin. (2) TFU.

³² Art. 4 alin. (3) și (4) TFU.

³³ Art. 2 alin. (2) TFU.

³⁴ Art. 2 alin. (5) și (6) TFU.

³⁵ Alin. (2) și (3).

³⁶ Idem.

³⁷ Idem.

³⁸ Idem.

³⁹ Sursa: http://europa.eu/lisbon_treaty/faq/index_ro.htm

⁴⁰ Semnat în anul 2007.

⁴¹ Potrivit Tratatului de la Lisabona, „17. Declarație cu privire la supremație” (<http://bookshop.europa.eu/eubookshop/FileCache>)

⁴² Potrivit art. 1 pct. 2 lit. b) din Tratatul de la Lisabona, „Uniunea se substituie Comunității Europene și îi succede acesteia”.

⁴³ Avizul Serviciului juridic al Consiliului, din 22 iunie 2007 (<http://bookshop.europa.eu/eubookshop/FileCache>)

⁴⁴ Nota de subsol nr. 1, din Avizul Serviciului juridic al Consiliului, din 22 iunie 2007 (<http://bookshop.europa.eu/eubookshop/FileCache>).

Ipostazele practicianului în insolvență (II)

Practicianul magician (Creativitatea în insolvență)

Ing. Cornel Florea
Membru UNPIR, filiala București

- continuare din numărul trecut -

Cu ocazia definirii creativității am declarat că fiecare om se naște cu o capacitate creativă importantă. Și totuși...

4. De ce nu părem toți creativi ?

De multe ori oamenii nu par creativi pentru că se află în anumite circumstanțe: în prezența unor persoane sau în stări psihice care acționează ca obstacole sau blocaje ce pot estompa sau chiar anihila caracterul original al gândirii și manifestarea creativă a persoanelor. Cunoașterea naturii acestor ...

Obstacole în calea gândirii creative ...

poate servi la imaginarea unor proceduri și/sau metode de deblocare care să favorizeze exprimarea creativă.

În cele ce urmează, obstacolele au fost grupate în trei categorii:

I) Atitudini negative

Rezistența personală la schimbare constituie un obstacol în calea manifestării creativității. În virtutea instinctului său de conservare, omul reacționează prin mecanisme elaborate de apărare contra schimbărilor; bulversarea normelor și valorilor produce angoasă.

De aceea, deseori ne oprim în fața obstacolelor întâlnite cu atitudini și exprimări de tipul:

„Nu vreau să am probleme, nu vreau să mă ocup de așa ceva ...”,

Este vorba, de fapt, despre comoditate. Problemele însă apar și dacă refuzăm să le recunoaștem și să ne implicăm în rezolvarea lor, acestea au „obiceul” să se agraveze și să producă efecte mai grave decât s-ar putea anticipa în momentul apariției.

„Nu poate fi făcut”

Într-adevăr foarte multe lucruri este probabil să nu fi fost încă făcute, dar asta nu înseamnă că sunt imposibile.

„Ce va crede lumea dacă nu reușesc?”

Teama de a nu te face de râs, teama de eșec, lipsa asumării riscului și

responsabilității, teama de schimbare în general este proprie omului, care simte nevoia identității, care are nevoie de repere mai mult sau mai puțin stabile la care să se raporteze.

II) Mituri privind gândirea creativă

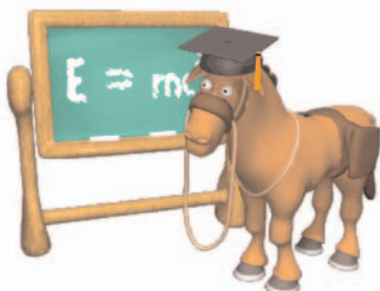
- **Fiecare problemă are o singură soluție**

În matematica elementară, de regulă, problemele au într-adevăr o singură soluție. În cele mai multe alte domenii, inclusiv în spețele de insolvență, se pot imagina soluții multiple. De aceea, de cele mai multe ori, în legătură cu cele mai diverse situații se vorbește de „cea mai bună soluție” sau de „soluția optimă”.

- **Cea mai bună soluție a fost deja găsită**

Este posibil, dar ce s-ar fi întâmplat dacă, de exemplu, constructorii de automobile s-ar fi oprit la Fordul T. Cum credeți că s-ar fi desfășurat traficul în București ?

- **Soluțiile creative sunt complexe**

Descurajantă concluzie ! De fapt soluțiile înalte creative sunt, dimpotrivă, foarte simple.

III) Blocaje mentale

- **Prejudecăți și tradiții**

Dotat cu intelect, omul încearcă să introducă ordine după principii apriorice și formale în diversitatea realului, implicând concepte, reguli, legi, concepții despre lume și viață.

Fiecare societate și fiecare epocă își structurează un mod propriu de gândire, concepte dominante, stereotipuri, își are propriile idei “la modă”. De

multe ori, modelele dobândite prin educație, paradigmele, tradițiile, ideile arhaice ridică obstacole în calea creativității.

De aceea, rațiunea și judecata pot funcționa ca niște cenzori cu drept de veto contra actelor creative. În mod special, judecățile critice constituie, de multe ori, factori de sterilizare a ideilor noi care nu se impun prin suport rațional direct.

- **Mitul autorității**

Fascinația personalităților puternice, mitul unor staruri poate să conducă la concluzia, uneori greșită că “Eu nu voi putea fi niciodată precum ...”, cu efecte negative, de blocaj, asupra personalității, mai cu seamă a celor în formare.

Datorită acestui mit, multe dintre concepțiile actuale (devenite între timp stereotipuri) au fost recunoscute cu mare întârziere și, de asemenea, descoperiri prezente și chiar indispensabile în viața zilnică au fost aplicate la mult timp după apariția lor.

Desigur, asta nu anulează rolul personalităților. De exemplu, în anumite domenii, cum este și cel al insolvenței, opiniile personalităților puternice, care conduc procedurile, trebuie respectate cu sfințenie.

Obstacolele nu sunt însă decât obstacole. Pentru depășirea lor s-au imaginat metode de elaborare a soluțiilor creative bazate pe stimularea celor mai importante ...

5. Aptitudini ale gândirii creative ...

definite în cadrul teoriei Structurii Intelectului elaborată de J.P. Guilford.

Conform acestei teorii, oamenii creativi sunt caracterizați de :

1. *Receptivitate față de probleme* definită ca atitudinea deschisă față de experiențe, sensibilitatea față de nou.

Asociate acestei aptitudini pot fi enumerate și alte trăsături intelectuale cum ar fi curiozitatea în acțiune, toleranța față de ambiguități, revolta contra unor cunoștințe și practici învechite.

2. *Fluiditatea gândirii*. Comparând gândirea - și în mod special producția de idei - cu un fluid care curge, se poate aprecia ca "debitul de idei" este în funcție de "deschiderea robinetului gândirii". Dacă la unii acest robinet este deschis la maxim, alții fac economie și nu îl deschid decât rareori sau deloc. Se poate face următorul raționament: la cei la care debitul de idei este mai mare, s-ar putea ca dintre multele idei eminate să curgă și una originală, genială; în timp ce la cei la care, de regulă, nu "curge" nici o idee să se aplice principiul "De unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere", sau "Ex nihilo nihil". Desigur, sunt diverse tipuri de fluide și fluxuri: ideational, expresional, asociațional, lexical etc.

3. *Flexibilitatea gândirii* reprezintă capacitatea de a trece cu ușurință de la un domeniu de reflecție sau acțiune la altul, conex sau aleator; capacitatea de a varia perspectiva față de un lucru, un proiect; de a schimba unghiul de vedere; capacitatea de investigare în direcții multiple; posibilitatea comutării rapide și facile, de centrare și descentrare asupra unei probleme.

De multe ori, produsele creative rezultă și dintr-o plasare a lucrurilor în noi perspective, după cum persoanele cu mare variabilitate și flexibilitate într-o anumită unitate de timp se remarcă printr-un potențial creativ sporit. Cele mai multe din descoperiri și invenții nu s-au făcut într-un domeniu strict delimitat ci, de regulă, la granița dintre discipline.

Potrivit teoriei factoriale asupra creativității, J. P. Guilford considera că la baza acesteia stă gândirea divergentă. Acest tip de gândire se definește prin producția de soluții multiple pentru aceeași problemă. Prin opoziție cu aceasta, funcționează și gândirea convergentă, comună majorității oamenilor, potrivit căreia se caută o singură soluție pentru mai multe probleme de același gen, adoptându-se formula, șablonul, rețeta, algoritmul:

4. *Originalitatea* reprezintă capacitatea de a da soluții neuzitate, nemaîntâlnite, de cele mai multe ori remarcabile prin noutate și simplitate, prin rezultatele ce restructurează universul nostru de înțelegere, introduc noi paradigme - cu efete largi, explozive pentru progres.

5. *Bisocierea sau capacitatea combinatorie* se referă la aptitudinea de a combina două sau mai multe idei, lucruri, fenomene pe care alții nu au avut curiozitatea sau abilitatea de a le asocia, fiind aleatorii, îndepărtate, ca de la cer la pământ. Ideea potrivit căreia orice formă de creativitate crește dintr-o activitate combinatorie este susținută de numeroși psihologi și pedagogi (Le Bon, J. S. Bruner etc.).

6. *Capacitatea ideativ-perceptivă* (tradusă în termeni neacademici prin aptitudinea "de a vedea cu ochii minții").

Pornind de la cunoașterea obstacolelor identificate și a aptitudinilor favorizante, au fost imaginate un număr de ...

6. Metode pentru soluționarea creativă a problemelor ...

care pot fi grupate în mai multe categorii și anume:

I) Metodele analogice

au la bază tipul de raționament analogic, în care la derivarea unui enunț din altul, interferența se face pornind de la asemănările parțiale între două sau mai multe fenomene. Deci, neglijându-se diferențele, se caută analogii, evidențiindu-se acele atribute transferabile care pot conduce la inovații sau chiar la noi creații, invenții.

Din rândul metodelor analogice de stimulare a creativității, consemnăm câteva variante:

■ **Exercițiul de relații analogice**, adoptând diverse criterii, precum: funcția, structura, amplasarea etc.

■ **Metoda bazată pe comparație** utilizează ca operație de bază comparația, prin alăturarea a două sau mai multe ființe, lucruri, fenomene pentru a stabili asemănările și deosebirile dintre ele.

■ **Metoda parabolei** folosește o istorioară alegorică, cu un cuprins moral sau religios, o pildă, sau un procedeu constând în exprimarea unei idei abstracte prin mijloace concrete.

■ **Metode bazate pe sinteză** reprezentată de schemă

În mod obișnuit, limbajul fiind secvențial, eșalonat în timp, informațiile se adaugă pe măsură ce altele se uită. Prezentarea printr-o schemă are virtutea de a permite o viziune globală asupra fenomenului.

■ **Schema identificării corporale**. Corpul uman reprezintă - ca structură, funcții, design - o perfecțiune a naturii. În corpul uman funcționează mecanisme care uimesc prin ingeniozitate.

II) Metode antitetice

Așa cum am arătat cu prilejul prezentării obstacolelor, de multe ori oamenii nu sunt creativi datorită rutinei. Acest tip de comportament, determinat

de un anume conservatorism, se bazează pe răspunsuri și soluții date conform unor rețete, formule, șabloane, algoritmi care s-au dovedit eficiente în rezolvarea unor probleme asemănătoare. Comportamentul rutinier, conservatorismul, conformismul constituie deci piedici, blocaje ale spiritului creativ.

Metodele antitetice își propun tocmai spargerea, distrugerea acestor tipuri de comportamente, aruncarea la coș a rețetelor, a formulelor, a șablonelor și a tiparelor.

■ **Concasajul**, distrugerea, sfărâmarea vizează schimbarea unor mentalități, a unor puncte de vedere, concepții privitoare la un fenomen sau obiect, eliminarea “ochelarilor de cal”, care strâmtează orizontul. În acest scop,

pot fi utilizate diverse operații, precum spargerea, distrugerea, ridiculizarea, relativizarea, disocierea, diminuarea, inversarea.

■ În cadrul metodelor antitetice sunt cuprinse și exerciții bazate pe întrebarea “Ce se poate face cu (un anumit obiect)?” - având una din condiții: fără a modifica obiectul; utilizând forma inițială sau modificând-o; utilizând proprietățile sale materiale.

■ **Antitextul sau dialectica grupurilor “față în față”**. Orice grup inițiator al unui proiect are tendința de a exagera - explicabilă prin atașamentul sentimental, prin dorința de convingere și de prozelitism, pentru sensibilizarea factorilor de decizie sau a sponsorilor. Dar de cele mai multe ori se găsesc și opozanți care, de asemenea, au tendința de a exagera cu contra-argumente - dictate de conservatorism, de invidie, de pregătirea propriilor proiecte etc. Adevărul se află undeva la mijloc, între cele două extreme. Dar extremele pot avea valoare emulativă.

■ **Refacerea drumului parcurs** în domeniul descoperirilor, al invențiilor și inovațiilor, al creației tehnice. Important este ca - prin formularea unor răspunsuri la întrebări de genul “Pentru ce? De ce?” - să se caute explicații care, de cele mai multe ori, nu sunt totale. Esențial este să nu fie acceptată cu ușurință orice explicație, și chiar să nu fie înțeleasă, să fie adoptată o atitudine ușor critică și ironică.

III) Metode aleatorii.

Aceste metode au la bază ceea ce Koestler numește bisocierea sau ceea ce Edward de Bono definește ca fiind gândirea paralelă, vizând, în ultimă instanță, apropierea și asocierea a două lucruri sau fenomene pe care nimeni nu a mai încercat să le apropie, fiind atât de depărtate, ca de la cer la pământ, în spațiu sau în mintea noastră, conducând la nașterea noului.

■ În cadrul acestor metode, un procedeu îl reprezintă **utilizarea formelor inductoare**.

■ **Inventarea de noi obiecte**, prin combinarea a trei-patru obiecte vechi.

IV) Metodele analitice.

Aceste metode vizează dezvoltarea capacității de investigare în detaliu, dezvoltând calitatea “de a despică firul în patru”.

■ **Lista de attribute** este un procedeu care poate favoriza și dezvolta abilitățile analitice și constă în elaborarea unor liste de calități (attribute) și, în paralel, de utilități ale obiectului supus analizei.

■ Autochestionarea.

Tehnica autochestionării reprezintă o modalitate de amplificare a potențelor creative prin autoinvestigare, supunând soluția creată unor analize multiple, din variate unghiuri de vedere.

■ Brainstorming-ul

reprezintă o veritabilă provocare concomitentă a mai multor inteligențe, un asalt de idei, furtună în creier. Metoda constă în prezentarea problemei unui grup de persoane active în diferite domenii cărora li se solicită să emită idei și soluții de rezolvare. Ședința de brainstorming se organizează la o oră la care participanții sunt odihniți și neprocuțați de

alte probleme. Pe parcursul ședinței este interzisă critica ideilor emise de participanți, evaluarea acestora urmând a fi făcută ulterior.

V) Alte metode

■ **Tehnica Delphy**, sau ancheta iterativă, se înscrie în seria metodelor de stimulare colectivă a creativității, înlăturând însă relațiile directe între membrii antrenamentului creativ. Procedura constă în a se formula problema care, prin poștă sau curieri, este supusă rezolvării de către unele persoane, pe rând, parcurgând un anumit traseu.

■ **Metoda Philips 66**: se constituie grupuri de 6 membri, fiecare grup având la dispoziție 6

minute. Fiecărui membru îi revine un singur minut pentru prezentarea soluțiilor sale la o problemă. Un raportor prezintă în plen concluziile grupurilor.

■ **Metoda consensului** este, de asemenea, o metodă de antrenament colectiv în domeniul creativității. Moderatorul grupului are sarcina să rețină doar acele soluții, idei care au întrunit consensul tuturor participanților.

Analiza perfecționărilor aduse unor produse. Civilizația umană a perfecționat de-a lungul istoriei diversele realizări tehnice vizând variate scopuri, precum: creșterea performanțelor, realizarea unor economii de energie și materiale, îmbinarea utilității și funcționalității cu designul etc.

■ **Sinectica** este o metodă de antrenare individuală sau de grup în scopul rezolvării creatoare a problemelor (W.Gordon). În cadrul metodei se utilizează două principii de bază: a) să faci ca un lucru ciudat să devină familiar; b) să faci ca obișnuitul să devină ciudat.

■ **Analiza morfologică:** acest gen de analiză vizează stimularea capacității de a descompune în părți componente un organism, mecanism și formularea față de toate elementele independente a cât mai multor întrebări posibile, căutându-se variante de soluții.

■ **Matricea descoperirii** este o metodă înrudită cu analiza morfologică, care favorizează combinații multiple în cadrul unui tabel-matrice. Combinațiile conțin diverse variabile care, prin asociere într-una din posibilitățile de întâlnire (căsuță), pot sugera noi soluții. Acestea, la rândul lor, conduc la adaptări, inovări în raport de variabilele ce sunt introduse în matrice, cu implicații benefice asupra inventivității tehnice-construcitive și funcționale.

■ **Problematizarea permanentă** caută să găsească utilizări noi ale cunoștințelor teoretice.

■ **Scenariile futuriste**, fanteziste propun situații "inimaginabile" pentru omul de azi, datorită unor evidențe care ni se par a fi imuabile.

■ **Altundeva și nu acum** - comutarea în timp și spațiu - traducând sau plasând o situație printr-un gen de "tunel al timpului" într-un alt context spațio-temporar - este un alt procedeu care își propune să deblocheze creativitatea cenzurată de circumstanțe.

■ **Șapte drumuri.** Găsirea a șapte soluții pentru o singură problemă constituie o metodă care își propune să catalizeze procesul gândirii divergente.

■ **Sistemul ideal, sau bagheta magică**, poate constitui principiul organizator al unui proiect în condițiile unor dificultăți temporar considerate insurmontabile, fapt pentru care proiectul nu este abordat, fiind apreciat neviabil, nerealizabil.

Ne oprim aici cu enumerarea metodelor de stimulare a creativității pentru a păstra spațiu unui exemplu simplu de rezolvare a unei situații imposibile apărute într-un dosar de insolvență și anume ...

7. Valorificarea căminului de nefamiliști al SC INVESTCON SA

I) Problema

Căminul de nefamiliști al SC INVESTCON SA :

1. Este proprietatea societății aflate în lichidare judiciară – deci, conform Legii nr. 85/2006, trebuie vândut

2. Este grevat cu sarcini – un sechestrul al Administrației Financiare

3. Locatarii (foști salariați) au obținut o Sentință definitivă și irevocabilă care obliga debitorul să le vândă lor camerele.

II) Planul imaginat de practician

Ca urmare, practicianul magician și-a propus :

1. Să evalueze imobilul
2. Să efectueze dezmembrarea cadastrală pe camere
3. Să încheie contracte de vânzare – cumpărare cu locatarii să încaseze contravaloarea și să distribuie creditorilor sumele realizate dar, foarte curând a ajuns să se confrunte cu...

III) Obstacole în realizarea valorificării

pentru că :

1. Prin lege, notarilor li se interzice să legalizeze acte de dezmembrare pentru imobile grevate cu sarcini
2. Administrația Financiară refuză să radieze sechestrul înainte de a-și încasa creanța

IV) Soluția

Aflat în această situație imposibilă, practicianul magician a folosit o metodă antitetică de stimulare a creativității și anume Concasajul și a procedat la :

1. Încheierea de antecontracte cu locatarii
2. A încasat prețul și a distribuit sumele creditorului garantat putând radia sechestrul
3. A efectuat dezmembrarea imobilului pe camere
4. A încheiat contractele de vânzare - cumpărare.

**Prezentăm mai jos formularul de înscriere a participanților
la Conferința EECC-INSOL EUROPE
din 07-08 mai 2010 de la Timișoara (formularul a fost
transmis tuturor filialelor UNPIR în ziua de 04.03.2010,
pentru informarea membrilor Uniunii) :**

**A 6a CONFERINȚĂ a
COMITETULUI PENTRU ȚĂRILE DE EST (EECC)
din cadrul organizației internaționale
INSOL EUROPE
(Asociație a practicienilor de insolvență din Europa)
*se va ține la Hotel Continental
TIMIȘOARA/ROMANIA pe 7-8 mai 2010***

IEȘIREA DIN CRIZĂ – ÎNCERCARILE PRIN CARE VA TRECE EUROPA DE EST

Acest formular se va folosi doar pentru înscrierea la Conferință. Pentru cazare va puteți adresa direct Hotelului Continental (T. 256 494 144 ; F. 256 498 337 – bd. Revoluției nr. 5, email : agentie@hotelcontinental.ro)

Titlu.....	Prenume.....	Nume.....
Firma.....		
Adresa.....		Oraș/Cod.....
Telefon.....		Fax.....
.....adresa email.....		
<i>Persoana acompaniatoare (neadmisa în sala de conferință):</i>		
Titlu.....		Nume.....
Prenume.....		
Semnătura participantului.....		

Prețul înscrierii include intrarea la conferință în zilele de 7 și 8 mai, precum și obținerea tuturor materialelor distribuite, mesele din zilele de 7 și 8 mai, recepția de deschidere de joi 6 mai, recepția și dineul de gala de vineri 7 mai și toate pauzele-cafea. Pentru doamne, de asemenea, recepția Grupului feminin de vineri 7 mai.

Costul înscrierii – limita pentru prețul « timpuriu » : 22 martie 2010			Mod de plată :
	Inainte de 22 martie	După 22 martie	
Delegat din țara de est (membru sau nu al I.E.)	150 €	200 €	1. Transfer bancar cu numele dv + numele firmei + mențiunea « EECC Timișoara » pe contul : INSOL EUROPE Banque Themis 20 rue Treilhard 75008 Paris IBAN : FR36 1144 9000 0202 0405 0001 D08 SWIFT : BDEIFRPPXXX
Pentru Acompaniator :	Mese + dineu de gală	Doar dineu de gală	
	100 €	55 €	
Voi fi prezent/prezenta la dineul de gala :			
Voi fi prezenta la recepția Grupului Feminin (vineri 7 mai ora 18 :30) :			2. Angajament de plată CASH (în euros sau echiv. în Roni)
Nota : încercuiți prețul și modul de plată ales ; puneți un « x » în căsuțele de prezentă.			

Anularea înscrierii

Înapoierea prețului de înscriere nu se aplică decât pentru cereri făcute înainte de **1 aprilie 2010**. Pe baza înscrierii dv. se poate însă prezenta o altă persoană din firmă.

TRANSMITEȚI acest buletin de înscriere la Secretariatul EECC : Florica Sincu – fax : +33 1 45 08 41 55, email floricasincu@insol-europe.org; Ptr. orice informație : telefon +33 1 44 88 66 86 (după masă) ; +33 9 51 77 36 80 (dimineața)